

Redningshunden

Nr 2-2017. 59 årgang

Medlemsblad for Norske Redningshunder

Redningshunden 02-2017

Redningshunden

nr. 2 2017
ISSN: 0803-8961

Informasjonstelefon
02615
Telefaks
45 50 83 92
E-post
post@nrh.no
Hjemmeside
www.nrh.no

Redaksjonen

Redaktør
Terje Johansen
Tlf: 98 20 33 59
redningshunden@nrh.no

Stian Refsdal
Tlf: 47 01 87 96
stianrefsdal@gmail.com

Layout
Mick Sheard,
Tlf. 90 56 81 16
micks@online.no

Forsidebilde
Høyt hang de men de var ikke
så sure. Anita og Frost
Foto: SOS K9

Signerte innlegg i medlemsbladet er ikke nødvendigvis redaksjonens eller Norske Redningshunders syn. Utgiveren er uten ansvar for annonsene.

Innhold

- 4 Lederen har ordet
- 6 Redaksjonelt
- 7 Brev fra Rolf Thoresen
- 8 Beredskapen
- 10 FTU informerer
- 12 Fra Fjell til Fjære
- 18 NOVEX Katastrofesøksøvelse på Malta
- 22 Utplassering hos Norske Redningshunder
- 24 Hovedkurs vinter Nordnorge
- 28 Treningslag med instruktørelev
- 30 Høyfjellsmerket
- 34 Samling på Bø i Telemark
- 38 Hundeførersamling
- 42 Vedtekter i fokus
- 43 De folkevalgte
- 45 Regjeringens festmiddag
- 46 Vintertrening for hundeførere, Dio 01
- 47 "Testing" av hunder i NRH
- 50 Atferdstester
- 55 Forstyrrelsestrening på ville veier?
- 59 Kurs og trening
- 64 Søknadsskjema
- 65 Adresser
- 70 NRH-Butikken

Manusfrister:

Nr. 3/2017 – 15. august	utgivelse oktober
Nr. 4/2017 – 15. november	utgivelse til jul
Nr. 1/2018 – 15. februar	utgivelse slutten av mars
Nr. 2/2018 – 15. mai	utgivelse slutten av juni

Lederen har ordet

Medan me ventar på sommaren er aktiviteten i NRH definitivt ikkje på vent, aktiviteten er på topp og det ser ut på påmeldingane til hovudkursa at den er aukande.

Det ser ut til at det kjem til å komme ein del utfordringar framover i forskjellige retningar som eg tenkte å kommentere litt denne leiaren.

Økonomi:

Det er for tida ei omlegging av utdeling av kompensasjon for spelemidlar. Dette er ei lang historie men kort fortalt har NRH arbeidd hardt siste året for å komme inn blant dei som skal få fast tildeling av desse midlane. Ei av hovudgrunnane me har nytta er at det var sagt at fokuset skulle dreie seg om beredskap og NRH er i dag den nest største beredskapsorganisasjonen i Norge dersom ein legg til det tal på aksjonar som me deltek på. Her nådde me dessverre ikkje fram på tross av innsatsen som er lagt ned.

Tildeling av statstilskotet for 2017 er klart. NRH hadde søkt om eit tilskot på kr 4.6 millionar + ei ekstra støtte i samband med omorganisering av beredskap på 660 tusen. Me fekk kr 3.8 millionar. I vårt grunnlag for å søke om ei auke låg det inne den formidable auka me har hatt på

aksjonar og endring av beredskaps-situasjonen, noko som har gitt NRH auka utfordringar, arbeid og kostnader i administrasjonen for å handtere dette.

Dessverre vart ikkje dette teke til følge og HS må fortsette arbeidet med å få inn midlar på andre måtar for å kunne oppretthalde den høge aktiviteten som er.

Me vil og oppfordre alle medlemmar om å stille kritiske spørsmål til politikarane i samband med valkampen som startar. Spesielt kva dei tenker om at det dei 10 siste åra har vore ein realnedgang i støtta frå staten, medan for NRH sin del har vore ei dobling i tal på aksjonar. Enkelte politikarar hevdar til og med at det har skjedd ei stor auke i overføringane, fordi dei tek med kostnaden ved Naudnett. Me får riktig nok vel 1,6 millionar av justisdepartementet til dette men dei pengane betalar me attende til DNK (som er statleg) og finansdepartementet i form av abonnementskostnad og moms. Her vert det altså delt ut med ei hand og henta inn med den andre. Dessverre er kunnskapsløysa partipolitisk uavhengig, det står omtrent like ille til med alle partia, så her kan alle gjere ein innsats for å opplyse framtidige stortingsrepresentantar.

Utdanning:

Det er stor pågang på hovedkurs ettersøk så langt, Midt Norge kurset har rekordstor påmelding i år også medan dei andre kursa omtrent på det normale, i skrivande stund, før fristane er gått ut. Dette er svært gledeleg men det har skapt nokon utfordringar med å skaffe nok instruktørar.

Dessverre er det ein del instruktørar som skjeldan eller aldri stiller på hovedkurs. Det er nytt instruktørkurs på gang men desse vil ikkje være sjølvgåande som instruktørar før tidlegaste neste år. Håpar derfor at dersom det er nokon av instruktørane som ikkje har meldt seg på kurs kan revurdere om dei kan stille likevel.

Organisasjonsarbeid:

DL samlinga i år var svært vellukka, det var spesielt vellukka at me klarte å samle alle utval til møte den same helga, dette førte til at det vart veldig travelt med mykje møteverksemd mellom dei forskjellige utval. Men det å kunne møtast saman med administrasjonen og distriktsleiarane trur eg personleg er med på å styrke organisasjonen. Ein får utveksle idear, få svar på ein del spørsmål og ikkje minst skape gode relasjonar. Utvala og administ-

rasjonen har mange saker på programmet og dei arbeider svært godt for tida noko alle vil sjå resultat av ut over hausten.

Noko som går att i alle ledd i organisasjonen og som kom fram i løpet av helga er at det vert vanskelegare å skaffe personar til dei forskjellige verva i distrikta men og til sentrale verv. Dette er ein trend som HS ser med stor uro på, det er mange som synes dei har nok med trening av eigen hund og etter kvart det å delta på aksjonar. Men dersom me ikkje klarar å halde oppe

nivået på det organisatoriske plan så er det lite hjelp i at me har mange hundeførarar.

Det blir og større krav til at me treng faglege kvalifikasjonar i dei forskjellige verva, både i distriktsstyret og i sentrale verv. Såleis var DL samlinga med gode føredragshaldarar viktig for å utvikle NRH som organisasjon.

Det å sitte i verv er eit ansvar i forskjellig grad men kan nemne kompetanse innan økonomi, marknad, juridisk,

leiar etc. Her ligg det eit stort ansvar på valkomiteane og dei må nok kanskje gå meir aktivt inn for å få sette saman styre med riktig kompetanse. Det er og mogleg at ein skal sjå på om Hovedstyret skal være eit meir profesjonelt styre for å sikre at den naudsynte kompetansen er på plass for å kunne støtte administrasjonen på best mogleg måte. Hovedstyret sit i dag med eit overordna ansvar for 4 tilsette, 14 millionar i omsetning og hundeførarar som deltak på omlag 500 aksjonar. I tillegg skal det takast viktige avgjerder innan saker som kjem frå utvala som går på beredskap, fagleg utvikling av organisasjonen samt disiplinære saker. Det seier seg sjølv at dette kan være krevjande og høg grad av kompetanse innan styret.

Marknadsføring:

Her har det skjedd ei kjempegod utvikling dei siste åra. NRH er meir og oftare omtala i pressa. Men her er dei andre organisasjonane mykje meir profesjonelle enn oss når det gjeld lobbyverksemd så me treng hjelp frå alle medlemmane til å få fram budskapet vår og gjere oss meir kjente. Personleg tenker eg at alle må prøve å få fram den store dugnaden me gjer for den Norske redningstenesta.

NRH er på 500 aksjonar og brukar 12 000 timar i året, det gjev gjennomsnittleg 50 timar på aksjon pr hundeførar. Dersom me seier at me gjennomsnittleg trenar 10 timar for kvar time på aksjon så blir det **500 timar for kvar hundeførar**, i tillegg kjem organisatorisk arbeid, instruksjon, pengeinnsamling etc.

Om ein legg saman alt dette så legg eit **gjennomsnittleg medlem i NRH ned 600 timar i året.** På eit år legg då NRH sine **1 500 medlemmar ned 900 000 timar med dugnad.** Det er sannsynlegvis meir, men desse tala kan ingen nekte for er korrekte.

NRH er den nest største organisasjonen målt i tal på SAR aksjonar.

NRH er den største om det går på dugnad som vert lagt ned av kvart enkelt medlem

NRH er desidert den organisasjonen som leverer mest søk og redning for pengane frå det offentlege!

Ønskjer med dette alle ein riktig god sommar!

Redaksjonelt

Det er seierherrene som skriver historien, skriver Bertholdt Brecht i en av sine mange dikt. Og kanskje er det sant, kanskje ikke. Men de som ikke skriver ned sin historie, hva med dem?

Inngangen til denne redaksjonelle artikkel, er ment som en påminnelse om at vi må ta vare på vår historie. Alt som skjer i NRH, ikke bare det organisatoriske, men det faglige og det operative; altså: alt vi driver med.

I dag skjer det meste av vår mellommenneskelige kommunikasjon i sosiale medier, altså elektronisk. Dette er relativt sett ganske nytt, og det får stadig større utbredelse. Og bra er kanskje det. Men det er en stor hake ved det: Hvor lagres det, og hvor får vi tak i det, når vi skal hente inn opplysninger og skrive vår historie?

Alle distriktsorganisasjoner, FTU og Hovedstyret lagrer sine referater både elektronisk og på papir. Slik sett tar man vare på historien. Og med det kan vi høste informasjon når vi runder neste jubileum. Men hva med historiene? De som – både med bilder og tekst – finnes på facebook og andre fora, får vi tak i dem – om noen år?

Mitt anliggende er at vi må få historiene – fra hele landet – inn til redaksjonen, for at vi skal få dem på trykk og på den måten lagre vår historie. Det er ikke bare de formelle kanaler vi skal høste av, det er også hva som skjer hver dag, hver uke, hvert år, ute blant våre medlemmer. Så kan dette høres ut som et forkledd tiltak for å få dere til å bidra til at vi kan opprettholde vårt medlemsblad – på papir. La det være akkurat det: Jeg tror at bladet fungerer som limet i organisasjonen, og at folk går og venter på Redningshunden, og setter pris på den når den ligger i postkassa!

Problemet er at det er altfor få bidragsytere med stoff og bilder. Dermed blir det til at redaktøren må ut og "mase" på folk, noe som ikke skulle være nødvendig. Det skal også sies at de jeg "maser på" leverer stoff og bilder av høy kvalitet, ære være dem for det!

Så - derfor er jeg ute etter konstruktive måter å aktivisere medlemmene på:

- 1) Før ble kursledere i NRH pålagt å lage en kursrapport etter endt kurs, endog med krav om at det burde komme like etter kursslutt.

Noe av dette ble også publisert i medlemsbladet. Mange vil da innvende at dette passer ikke inn i bladet, slik en kursrapport er formet. Men jeg vil gjerne motta slike, fordi dette kan jo omarbeides journalistisk.

- 2) Kunne det være en idé at de som var på kurs eller samlinger, og som sendte inn stoff og bilder, kunne få sløyfet/reduert kursavgift f. eks. (på redaksjonens budsjett)?
- 3) Jeg vet det finnes veterinærer blant oss, kunne de bidra med en fast spalte?

Så langt "klagesangen" fra redaktøren.

Sommeren er her, med trening og kurs og ettersøkningsoppdrag. Nyt sommeren mens den er her – det er ikke lenge før det går gærne veien igjen!

Fikk i vinter en hyggelig telefonsamtale fra Rolf Thoresen fra Elvegård i Nord-Norge.

En gammel sliter, en eldre, tidligere hundefører som fikk lyst til å sende noen ord til bladet. Det synes jeg var svært hyggelig, og spesielt når vi vet at Rolf er æresmedlem av foreningen.

Her kommer hans lille hilsen!

Mvh Terje Johansen

Redaktør

Kort historisk tilbakeblikk fra en gammel hundefører Sitter og leser REDNINGSHUNDEN, og tenker på starten av Foreningen Norske Lavinehunder. 60 år er lang tid, men du verden så fort tiden går.

I februar var det 60 år siden Nord Norge fikk sin første lavinehund, dobbermannen, Nero. Nero var også første dobermann i Norge som ble godkjent lavinehund. Jeg husker godt mitt første møte med Norske Lavinehunder, februar 1957 på Finse. Dagen etter ankomst gikk turen opp til store Finse-nut hvor opplæringen skulle skje. Rasfelt utarbeidet ca. 30/40 m. opp i feltet, grav ca. 200 cm x 60cm x 120cm. (l x b x d) gjort ferdig.

1. Oppgave: Fremmed fører for hunden, hundeeier opp til graven, og graves ned.

«Løsnet alt stramt rundt halsen, legger meg ned i graven, og denne fyller igjen.»

Mens igjenmåkingen skjedde presset jeg hodet opp for å ha litt «spillerom» når alt var klart.

Hva skjedde?

Jo, jeg satt fast som i en skrustikke, panikken var på tur til å melde seg. Tenkte på at alt var løsgjort rundt halsen,» og overlevde».

En oppmuntrende beskjed fikk jeg, hvis ikke hunden finner deg innen 10 min, blir du gravd opp.

Det er litt rart å tenke på hvor fort tiden egentlig går, jeg var 25 år da dette startet, og nå sitter jeg etter 60 og husker tilbake på mange situasjoner og gode minner fra den gang. De første årene på Finse var på mange måter veldig spesielle, vi hadde ideer om fremtiden og hvordan den videre opplæring skulle skje. Brukshundarbeid ble ikke nevnt.

Sommerarbeid for lavinehunder kommer inn i diskusjonen langt senere, men det er annet kapittel.

Hilsen en gammel hundefører

Rolf Thoresen. (tlf. 76 95 12 87)
Skjomdalvn. Bogholm 34
8523 Elvegård.

Beredskapen

Nye rutiner for skredvarsling, USAR og litt annet...

(Nå som det endelig har blitt sommer, passer det fint å snakke om snøskred)

Det har tatt sin tid, men endelig har NRH fått på plass en felles varsling for lavineutkall.

Igjennom flere år har det et felles system for lavineutkall vært etterlyst fra beredskapen i NRH. Tidligere i år var det et fellesmøte med alle BA-er hvor en slik løsning ble diskutert.

Snøskred er det vi i NRH driver med som haster mest. Og de verktøyene vi har hatt til rådighet, har ikke alltid fungert tilfredsstillende med tanke på tidsforbruk.

Den nye løsningen er i seg selv ganske enkel. Det er laget to nye grupper i Telemeny; Skred Sør og Skred Nord.

Skred Sør består av alle lavineekvipasjene fra Agder til og Trøndelag. Og Skred Nord består av alle fra Finnmark til og med Trøndelag.

Så ved et skred i Sør-Norge, vil vi kunne kalle ut alle ekvipasjene sør for Nordland med en telefonsamtale. Dette kan nok høres litt voldsomt ut for noen. Man trenger jo ofte ikke så mange hunder i et skred, og poenget er heller ikke at vi skal sende så mange flere enn tidligere.

Men fordi alle etater og organisasjoner blir kalt ut samtidig, vet vi aldri hvor helikoptrene flyr fra. Og med bruk av varslingsgruppa i Telemeny og BarentsWatch, vil vi ganske raskt få en god oversikt over hvor våre hundeførere befinner seg, om de er klare, og om de befinner seg i flyruta til et helikopter.

Det ble fortatt en varslingsøvelse i forkant, og NRH har benyttet seg av utkalling via Skred Sør ved to skred i vinter.

Erfaringene er gode, og systemet fungerer som tiltenkt. Tanken er at alle som melder seg går i en forhånds-avtalt Nødnett-talegruppe.

Vi ser at veien må til mens vi går, og vil jobbe mer med dette rundt koordinering av alle tilgjengelige ekvipasjer. Men nå har vi en hel sommersesong å jobbe på og vi ser for oss at vi møter neste lavinesesong med noen flere planer rundt dette.

Det som er viktig å legge til er at dette systemet ikke skal erstatte lokale varslingsystemer, som f. eks. med NLA. Det er heller ikke sånn at vi alltid skal kalle ut så mange hver gang. Det kommer helt an på hvilken "bestilling" politiet eller AMK har til oss. Og det blir opp til den som tar i mot alarmen å vurdere om det er behov for å "trykke på den store knappen".

Øvelse i Russland

I september skal NRH sende et lag med katastrofeekvipasjer til øvelse Barents Rescue. Øvelsen skal foregå i byen Petrozavod, som ligger én seks timers togtur nord for St. Petersburg.

I juni er det et planleggingsmøte i Petrozavod, hvor Toril Vik stiller fra NRH.

Når dette leses er det sendt ut en åpen invitasjon til alle i katastrofemiljøet. Jeg håper vi får sendt et sterkt og godt team til Russland, og det er veldig gledelig for alle at det skjer ting i katastrofemiljøet også! Kathrine Hauge i Hovedstyret har en sak om arbeidet som pågår og status for USAR i NRH, i denne utgaven av Redningshunden. Anbefaler alle interesserte å lese den saken!

Kort info om andre saker som det jobbes med akkurat nå:

- Revidering av nasjonal beredskapsplan. Denne danner grunnlag for de lokale planene, og vil være ute i løpet av sommeren.
- Omstrukturering av talegrupper på Nødnett. I forbindelse med politireformen vil flere av de nåværende talegruppene bli erstattet av nye. Mer info om dette kommer fortløpende.
- Håndbok for redningstjenesten. NRH er invitert til å bli med å lage en Håndbok for Redningstjenesten. Undertegnede stiller for NRH.
- BarentsWatch. Det jobbes med BarentsWatch på flere fronter, både med app til telefon, evt. varsling igjennom dette systemet og med samarbeid med andre organisasjoner. I skrivende stund er det ikke så mye nytt å melde, men vi håper at det er noe å vise frem i løpet av året.

FTU informerer

FTU hadde møte 12.-14. mai, samtidig med både hovedstyre, distriktsledere, beredskapsutvalget og disiplinærutvalget. Det er alltid nyttig å treffe de ulike styrende organene i NRH. Samarbeidsklima er godt. Mange saker kan diskuteres i felleskap, mens andre saker diskuteres og avgjøres innenfor hvert av utvalgene.

FTU hadde mange saker opp til behandling, i tillegg til at vi planlegger og jobber videre med instruktørkurs, godkjenningsprogram, grunnkurs, DI samling, hovedkurs, mm. Neste DI samling blir høsten 2018.

Noe vi bruker mye tid på, også mellom møtene, er søknader om konverteringer og dispensasjon for deler av godkjenningsprogrammet. Mange av søknadene er godt begrunnet. Jobber man med førstehjelp i sitt daglige liv, er det kanskje ikke nødvendig å følge NRH sitt kurs. Andre søknader bærer derimot preg av at man helst vil slippe unna.

Førstehjelpskurs med en varighet på minst 24 timer, tatt i løpet av de siste fem årene enten i Røde Kors, Norsk Folkehjelp, Sivilforsvaret eller Forsvaret godkjennes. De som for tiden er i aktiv tjeneste på akuttmottak eller i ambulansetjenesten får også godkjent dette. Utdannelse

som sykepleier gir vanligvis ikke fritak fra førstehjelpsdelen i grunnkurset eller repetisjonskurset. Det meste annet vil heller ikke gi fritak. Er du ikke innenfor en av de nevnte kategoriene bør du ta et nytt førstehjelpskurs.

Noen søker også om fritak fra for eksempel orientering i grunnkurset. Selv om du mener at du er god i orientering, førstehjelp eller noe annet skader det ikke å delta på undervisning i dette. Det kan hende at du faktisk lærer noe nytt likevel, eller du kan kanskje bidra på kurset, og hjelpe andre kursdeltakere til å bli bedre. NRH er basert på frivillighet og dugnad. Vi er avhengig av at alle medlemmer bidrar for at vi skal få utdannet flere ekvipasjer til bruk i redningstjenesten i Norge, og for at vi skal kunne utvikle oss og stadig å bli bedre. Det er ikke om å gjøre å finne minste motstands vei fram til en godkjenning. På veien dit må man prøve å bli så god som mulig, og når godkjenningen endelig er i boks må man fortsatt prøve å utvikle seg for stadig å bli bedre.

I år har vi også fått mange søknader om forlengelse av B. Den har en varighet på to år, noe som betyr at du må ta A før to har gått. Får du ikke gjort det, må du i prinsippet ta B på nytt. Det finnes selvfølgelig mange grunner til at noen ikke får gått opp til A innen fristen. Det hender at

både hunder og førere blir akutt syke eller skadet rett før en prøve. Andre ganger er det mer langvarige skader eller sykdommer som fører til lange treningsopphold. Får man ikke trent, uavhengig av grunn, gir ikke det noe grunnlag for å slippe ekvipasjer lettere gjennom. Det viktigste er at både fører og hund skal inneha et nivå som gjør at de blir en ressurs for redningstjenesten. Prinsippet om kvalitet på de som blir godkjent kan ikke fravikes. Det er viktig at hundeførere selv også tenker grundig over dette. Tar man B-kurset på nytt får man flere dager med god trening. Det er sletts ikke bortkastet.

For øvrig må alle medlemmer sette seg godt inn i godkjenningsprogrammet og andre gjeldene instruksjoner og regler i NRH. Det kan hindre mange misforståelser, frustrasjoner og søknader om dispensasjoner. Er noe likevel uklart kan man alltid ta kontakt med et av FTU sine medlemmer.

Når det gjelder grunnkurs, er FTU i gang med å lage et kompendium og et undervisningsopplegg. Målet er at undervisninga skal bli mer helhetlig uavhengig av hvor kurset holdes. I tillegg ønsker vi at nye ekvipasjer skal ha et kompendium å slå opp i, der de kan lese litt om de mest grunnleggende temaene i veien fram til godkjenning. Dette gjelder alt fra hvordan redningstjenesten i Norge

er bygd opp, til stell og pleie av hund, snøskred, orientering brukshundarbeid, bekledning og ernæring. I alt 17 personer med spesielt god kompetanse på sitt felt har fått i oppdrag å bidra som forfattere til dette kompendiumet, samt lage et undervisningsopplegg rundt sitt tema. Dette skal være ferdig i løpet av første halvdel av juni. Deretter må det settes sammen, men vi håper å ha alt klart til utsendelse tidlig på høsten.

Til høsten starter også de nye instruktørkandidatene opp med

teorikurs over tre langhelger. Teoretisk eksamen blir i slutten av november og praktisk eksamen på hovedkurs neste år. NRH har stort behov for flere instruktører, så det er flott at flere ønsker bli det.

Årets hovedkurs vinter er nå gått over i historien, og planleggingen av årets hovedkurs ettersøkning er i god gang. Kursene i Nord og Sør vil ha fordypningslag som handler om førsteinnsats. Hva gjør man når man ankommer en aksjon som første hundefører? Hvilke opplysninger er viktige å notere seg og hvordan planlegger man søk videre både for seg selv og de som kommer etter? Hvilken taktikk skal man velge for å øke sjansen for et raskt funn? De færreste hundeførere har PC med seg når de ankommer en aksjon. Dette skal derfor ikke være et kurs i føring av datalogger eller tegning av oppdrag i BaseCamp, men en trening i hvordan man kan komme raskt i gang med fornuftig søk med

de ressurser man har tilgjengelig. Stisøk, og stisøk med flanke vil også komme inn som et moment her. Hovedkurs Midt-Norge har i år rekordstor påmelding lenge før påmeldingsfristen har gått ut. Det er gledelig at så mange ønsker å delta på hovedkurs uavhengig av hvilket nivå de er på. Samtidig skaper det utfordringer med å skaffe nok instruktører. Instruktører stiller for øvrig opp gratis, og bruker en uke av sin ferie for å utdanne nye ekvipasjer, så ta godt vare på dem alle sammen. Tema for fordypningslaget i Midt-Norge er spor, med mulighet til å oppnå spormerket. I Vest er tema for fordypningslaget søk i bratt lende, i utfordrende og vanskelig tilgjengelig terreng og høg fjellssøk.

Vi ønsker alle lykke til med sine mål for denne sesongen!

Theresia Staaland
Leder FTU

Fra Fjell til Fjære

Fra NRH 001 til NRH 108

NRH Aksjon: 001-2017
Sted: Nome
Ansvarlig distrikt: Telemark
Objekt: Savnet mann
Resultat: Funnet av Sea King
Hundefører:
 Gåra, Margit
 Langjordet, Sissel
 Guttormsen, Reidar

NRH Aksjon: 002-2017
Sted: Oslo
Ansvarlig distrikt: Oslo, Asker og Bærum
Objekt: Savnet kvinne
Resultat: Kommet til rette
Hundefører:

Bjønness, Kirsten Plum
 Poortman, Tore
 Rossing, Lasse Bjørn
 Bjønness, Nils-Jørgen
 Gundersen, Per Olav Håseth
 Olivares, Dario
 Nordbø, Nina Alida
 Nathan, Einar
 Holmen, May-Elin
 Holenbakken, Roar
 Mebust, Stig: **Operativ-leder**

NRH Aksjon: 003-2017
Ansvarlig distrikt: Østfold og Follo
Sted: Oppegård
Objekt: Savnet person
Resultat: Funnet av dykkere
Hundefører:

Olivares, Dario
 Vik, Toril B.: **Operativ-leder**
 Nathan, Einar
 Hansen, Hermann
 Bjønness, Kirsten Plum
 Mastad, Hans Jørgen
 Poortman, Tore
 Kristiansen, Ole-Jan: **Operativ-leder**
 Steiro, Sidsel
 Holenbakken, Roar
 Gundersen, Per Olav Håseth
 Bjønness, Nils-Jørgen
 Olaussen, Karin Helene
 Høst, Camilla

Andersen, Thomas
 Jensen, Hans

NRH Aksjon: 004-2017
Ansvarlig distrikt: Agder
Sted: Arendal
Objekt: Savnet person
Resultat: Kommet til rette
Hundefører:

Rabben, Jannicke
 Rabben, Kent Moe: **Operativ-leder**
 Askland, Per Kristian
 Skagen, Svein
 Tvedt, Tina Helen
 Guttormsen, Reidar
 Joreid, Jannicke
 Alsand, Wenche

NRH Aksjon: 005-2017
Sted: Løten
Ansvarlig distrikt: Innlandet
Objekt: Savnet person
Resultat: Ikke funnet
Hundefører:

Bjørkevik, Ulf
 Hjemseteren, Tom
 Leiros, Nina
 Andersstuen, Siv Vasenden
 Kalrasten, Gunnar Johan: **Operativ-leder**
 Kristiansen, Ole-Jan
 Gjetrang, Gro
 Askland, Per Kristian
 Haugen, Lise Ljungmann
 Hauge, Merete G.
 Skundberg, Bjarne
 Poortman, Tore
 Movik, Katharina
 Bårdseng, Torstein: **Operativ-leder**
 Furulund, Marit
 Hermansen, Line Edda
 Geelmuyden, Helene E.

NRH Aksjon: 006-2017
Sted: Storsteinnes
Ansvarlig distrikt: Hålogaland
Objekt: Savnet gutt
Resultat: Kom til rette
Hundefører:

Lind, Børge: **Operativ-leder**
 Rognmo, Karin
 Løvaas, Steinar
 Grønstrand, Line
 Løvhaug, Hilde
 Hansen, Odd Arne

NRH Aksjon: 007-2017
Sted: Fetsund
Ansvarlig distrikt: Romerike
Objekt: Savnet man
Resultat: Kom til rette
Hundefører:

Mathsen, Kenneth
 Molvær, Thale
 Mebust, Stig: **Operativ-leder**
 Movik, Christine
 Hauge, Kathrine Sæverud
 Høst, Camilla
 Holmen, May-Elin

NRH Aksjon: 008-2017
Sted: Figgjo
Ansvarlig distrikt: Rogaland
Objekt: Savnet man
Resultat: Funnet av andre
Hundefører:

Larsen, Tone
 Sporaland, Mari
 Enoksen jr., Paul
 Iversen, Herman
 Sørby, Morten
 Jørgensen, Cecilie Sperre
 Adamson, Helen

NRH Aksjon: 009-2017
Sted: Sandvika
Ansvarlig distrikt: Oslo, Asker og Bærum
Objekt: Savnet person
Resultat: kommet til rette
Hundefører:

Nordbø, Nina Alida
 Haugen, Lise Ljungmann
 Mathsen, Kenneth
 Movik, Christine
 Bjønness, Kirsten Plum
 Poortman, Tore
 Steiro, Sidsel

Murberg, Inge
 Bjønness, Nils-Jørgen
 Gundersen, Per Olav Håseth
 Herjuaune, Mona
 Sogn, Ann Kristin
 Nathan, Einar
 Mebust, Stig
 Røkholt, Gro
 Rossing, Lasse Bjørn
 Stenhaug, Eirik: **Operativ-leder**
 Wilhelmsen, Ingeborg
 Madsgård, Silje S.
 Sjølyst, Marthe

NRH Aksjon: 010-2017
Sted: Tyin
Ansvarlig distrikt: Sogn og Fjordane
Objekt: Skred
Resultat: Ingen savnet
Hundefører:

Skår, Knut
 Hunderi, Rune
 Sjaastad, Steinar
 Langseth, Per Sigurd

NRH Aksjon: 011-2017
Sted: Fusa
Ansvarlig distrikt: Hordaland
Objekt: Savnet man
Resultat: Kommet til rette
Hundefører:

Sætveit, Rune
 Skjørestad, John
 Ludvigsen, Lisbeth
 Breidablik, Bodil Fischer

NRH Aksjon: 012-2017
Sted: Trondheim
Ansvarlig distrikt: Trøndelag
Objekt: Savnet kvinne
Resultat: Funnet av andre
Hundefører:

Bøe, Martin
 Nilsen, Wenche
 Larsen, Kenneth Krog
 Mathisen, Merethe

NRH Aksjon: 013-2017
Sted: Trondheim
Ansvarlig distrikt: Trøndelag
Objekt: Savnet barn
Resultat: Kommet til rette
Hundefører:
 Bøe, Martin
 Nilsen, Wenche: **Operativ-leder**
 Rønning, Ståle
 Larsen, Kenneth Krog
 Mathisen, Merethe

NRH Aksjon: 014-2017
Sted: Åmot
Ansvarlig distrikt: Buskerud
Objekt: Savnet jente
Resultat: Kommet til rette
Hundefører:
 Movik, Christine
 Tørrissen, Ann-Kristin
 Hesjedal, Marie: **Operativ-leder**
 Sjølyst, Marthe
 Gundersen, Per Olav Håseth
 Jensen, Hans
 Holtan, Kenneth
 Hansen, Henning

NRH Aksjon: 015-2017
Sted: Lyngdal
Ansvarlig distrikt: Agder
Objekt: Savnet man
Resultat: Funnet av andre
Hundefører:
 Alsand, Wenche
 Rabben, Jannicke
 Bråten, Inger
 Guttormsen, Reidar
 Enoksen jr., Paul

NRH Aksjon: 016-2017
Sted: Vassfjellet
Ansvarlig distrikt: Trøndelag
Objekt: Savnet jente
Resultat: Kommet til rette
Hundefører:
 Bøe, Martin
 Nilsen, Wenche: **Operativ-leder**
 Rønning, Ståle
 Larsen, Kenneth Krog
 Mathisen, Merethe

NRH Aksjon: 017-2017
Sted: Vassfjellet
Ansvarlig distrikt: Trøndelag
Objekt: Savnet jente
Resultat: Kommet til rette
Hundefører:
 Bjerknes, Tone
 Engseth, Kari Beate
 Holm-Varsi, Karianne
 Johnsen, Vigdis

Kvammen, Morten B. S.: **Operativ-leder**
 Weigama, Susanne

NRH Aksjon: 018-2017
Sted: Lemonsjøen
Ansvarlig distrikt: Innlandet
Objekt: Skred, skiløper
Resultat: Ingen savnet
Hundefører:
 Opheim, Guri
 Myren, Guttorm G.
 Tråstad, Unn Elin Sjaak
 Rønning, Ståle

NRH Aksjon: 019-2017
Sted: Bergeby
Ansvarlig distrikt: Finnmark
Objekt: Savnet mann
Resultat: Kommet til rette
Hundefører:
 Holm-Varsi, Karianne

NRH Aksjon: 020-2017
Sted: Hårstadmarka
Ansvarlig distrikt: Trøndelag
Objekt: Savnet jente
Resultat: En turgåer
Hundefører:
 Nilsen, Wenche
 Rønning, Ståle
 Larsen, Kenneth Krog
 Skalde Frisvold, Benedicte

NRH Aksjon: 021-2017
Sted: Egersund
Ansvarlig distrikt: Rogaland
Objekt: Savnet mann
Resultat: Funnet av NFH og politi
Hundefører:

Adamson, Helen
 Enoksen jr., Paul
 Iversen, Herman
 Sørby, Morten
 Wølstad-Knudsen, Stig
 Jørgensen, Cecilie Sperre
 Aslaksen, Anders

NRH Aksjon: 022-2017
Sted: Alta
Ansvarlig distrikt: Finnmark
Objekt: Tak ras
Resultat: Ingen savnet
Hundefører:
 Iversen, Lena
 Larsen, Kristian B.
 Røysom, Frank Elvedal

NRH Aksjon: 023-2017
Sted: Harstad-Tjelsund
Ansvarlig distrikt: Hålogaland
Objekt: Savnet mann

Resultat: Ikke funnet
Hundefører:
 Gunvaldsen, Inger
 Lind, Børge: **Operativ leder**
 Madsen, Mona
 Nicolaysen, Tore
 Schjelderup, Hilde
 Verhage, Kees Jan
 Weydahl, Johan H.
 Vasseng, Helge
 Løvaas, Steinar
 Bruvoll, Ann Berit
 Rønning, Ståle
 Arntzen, Arne: **Operativ leder**
 Løvaas, Steinar
 Grønstrand, Line
 Boger, Kirsti Dragvik

NRH Aksjon: 024-2017
Sted: Gjøvik
Ansvarlig distrikt: Innlandet
Objekt: Savnet dame
Resultat: Funnet av Politi
Hundefører:
 Dalby, Alf
 Furulund, Marit
 Gunnarsson, Lena
 Hjemseteren, Tom
 Skundberg, Bjarne
 Bårdseng, Torstein
 Kalrasten, Gunnar Johan: **Operativ leder**
 Geelmuyden, Helene E.
 Kristiansen, Ole-Jan
 Bjørkhaug, Synnøve

NRH Aksjon: 025-2017
Sted: Gullbotn
Ansvarlig distrikt: Hordaland
Objekt: Savnet mann
Resultat: Funnet av Sivilforsvaret
Hundefører:
 Haug, Nina
 Jordal, Jørgen Andre
 Mjånes, Jarle: **Operativ leder**
 Skotheim, Karen Sofie
 Sætveit, Rune

Grande, Jan Erik
 Breidablik, Bodil Fischer
 Erikstad, Nils - Tore
 Kuraas, Frid
 Seilen, Anita
 Jordal Moe, Joachim
 Duesund, Henrik
 Gullstein, Leif: **Operativ leder**

NRH Aksjon: 026-2017
Sted: Prekestolhytta
Ansvarlig distrikt: Rogaland
Objekt: Savnet mann
Resultat: Funnet av Norske Folkehjelp
Hundefører:

Adamson, Helen
 Enoksen jr., Paul
 Sørby, Morten
 Wølstad-Knudsen, Stig: **Operativ-leder**
 Sporaland, Mari

NRH Aksjon: 027-2017
Sted: Levanger
Ansvarlig distrikt: Trøndelag
Objekt: Savnet mann
Resultat: Funnet
Hundefører:
 Nilsen, Wenche: **Operativ-leder**
 Rønning, Ståle
 Mathisen, Merethe
 Larsen, Kenneth Krog
 Næss, Willy

NRH Aksjon: 028-2017
Sted: Vassjaure
Ansvarlig distrikt: Hålogaland
Objekt: Skred ved Riksgrensen
Resultat: Kommet til rette
Hundefører:
 Isaksen, Bjørn
 Gunvaldsen, Inger
 Schjelderup, Hilde
 Vasseng, Helge: **Operativ-leder**

NRH Aksjon: 029-2017
Sted: Nessoden
Ansvarlig distrikt: Østfold og Follo
Objekt: Savnet kvinne
Resultat: Funnet av Sidsel Steiro

Hundefører:
 Vik, Toril B.: **Operativ leder**
 Waagan, Nina Lisett
 Mo, Reidun
 Husmo, Gro Bjørlykstøl: **Operativ leder**
 Sogn, Ann Kristin
 Nathan, Einar
 Bjønness, Kirsten Plum
 Steiro, Sidsel
 Molvær, Thale
 Bjønness, Nils-Jørgen
 Holenbakken, Roar

NRH Aksjon: 030-2017
Sted: Sykkulven
Ansvarlig distrikt: Møre og Romsdal
Objekt: Savnet gutt
Resultat: Kommet til rette
Hundefører:
 Bunes, Ronny
 Carlsson, Vibecke
 Dyrkorn, Kristin
 Flemsæter, Aud
 Flusund, Børge: **Operativ-leder**
 Rørstad, Britt Unni
 Selliseit, Jan Morten
 Isaksen, Andreas

Vikestrand, Astri
Bondhus, Hildegunn Midtbø
Ødegaard, Stine Puck

NRH Aksjon: 031-2017

Sted: Åndalsnes

Ansvarlig distrikt: Møre og Romsdal

Objekt: Savnet mann

Resultat: Funnet Alpin Redningsgruppe

Hundefører:

Carlsson, Vibecke: **Operativ-leder**

Selliseth, Jan Morten

Osborg, Wenche

Engetrøen, Per Gunnar

Hjemsæteren, Tom

NRH Aksjon: 032-2017

Sted: Sjøvegan

Ansvarlig distrikt: Håland

Objekt: Savnet gutt

Resultat: Kommet til rette

Hundefører:

Weydahl, Johan H.

Løvaas, Steinar: **Operativ-leder**

Boger, Kirsti Dragvik

Bergesen, Margareth

Isaksen, Bjørn

Løvhaug, Hilde

Rognmo, Karin

Grønstrand, Line

NRH Aksjon: 033-2017

Sted: Eiganes, Stavanger

Ansvarlig distrikt: Rogaland

Objekt: Savnet jente

Resultat: Kommet til rette

Hundefører:

Wølsted-Knudsen, Stig: **Operativ-leder**

Larsen, Tone

Sørby, Morten

Enoksen jr., Paul

Alsand, Wenche

Damås, Jan Ståle

NRH Aksjon: 034-2017

Sted: Stord

Ansvarlig distrikt: Hordaland

Objekt: Savnet mann

Resultat: Kommet til rette

Hundefører:

Heggem, Dag Magne

Damås, Jan Ståle

NRH Aksjon: 035-2017

Sted: Sandefjord

Ansvarlig distrikt: Vestfold

Objekt: Savnet mann

Resultat: Funnet av Politihund

Hundefører:

Holtan, Kenneth

Hansen, Henning

Fogstad, Kjell-Erik: **Operativ-leder**

NRH Aksjon: 036-2017

Sted: Florø

Ansvarlig distrikt: Sogn og Fjordane

Objekt: Savnet kvinne

Resultat: Funnet av Røde kors

Hundefører:

Abrahamsen, Stine

Dyrkorn, Kristin

Flusund, Børge

NRH Aksjon: 037-2017

Sted: Tranøya i Solbergfjorden

Ansvarlig distrikt: Hålogaland

Objekt: Savnet person

Resultat: Funnet av Politi

Hundefører:

Andreassen, Arne: **Operativ-leder**

Bergesen, Margareth

NRH Aksjon: 038-2017

Sted: Haugesund

Ansvarlig distrikt: Rogaland

Objekt: Savnet kvinne

Hundefører:

Enoksen jr., Paul

Iversen, Herman

Olsen, Ronny

Damås, Jan Ståle

NRH Aksjon: 039-2017

Sted: Drammen

Ansvarlig distrikt: Buskerud

Objekt: Savnet mann

Hundefører:

Hesjedal, Marie: **Operativ-leder**

Nordmo, Lisa

Tysnes, Odd Einar

Wilhelmsen, Ingeborg

Compton, Anna Bjurgård

Os, Tina Treu

Jensen, Hans

Nathan, Einar

Hansen, Henning

NRH Aksjon: 040-2017

Sted: Sunndal

Ansvarlig distrikt: Møre og Romsdal

Objekt: Savnet gutt og jente, skigåere

Resultat: Kommet til rette

Hundefører:

Dyrkorn, Kristin

Selliseth, Jan Morten

Engetrøen, Per Gunnar

Isaksen, Andreas

NRH Aksjon: 041-2017

Sted: Riksgrensen

Ansvarlig distrikt: Hålogaland

Objekt: Snørås

Resultat: Ingen savnet

Hundefører:

Gunvaldsen, Inger

Nicolaysen, Tore

Verhage, Kees Jan

Weydahl, Johan H.

Helland, Bjørn Einar: **Operativ-leder**

Isaksen, Bjørn

NRH Aksjon: 042-2017

Sted: Nesbru

Ansvarlig distrikt: Østfold og Follo

Objekt: Savnet mann

Resultat: Ikke funnet

Hundefører:

Olivares, Dario

Vik, Toril B.: **Operativ-leder**

Sogn, Ann Kristin

Nessem, Anders Sten: **Operativ-leder**

Steiro, Sidsel

Ørjasæter, Unni Mastad

Grønstad, Ragnhild

Holenbakken, Roar

Olaussen, Karin Helene

Nathan, Einar

Nordmo, Lisa

Tysnes, Odd Einar

Bjønness, Nils-Jørgen

Løwehr, Anita

Wilhelmsen, Ingeborg

Os, Tina Treu

NRH Aksjon: 043-2017

Sted: Området Frudal/ Lærdal

Ansvarlig distrikt: Sogn og Fjordane

Objekt: Savnet skiløper

Resultat: Funnet av Røde kors

Hundefører:

Skår, Knut

Sæterdal, Helene H.: **Operativ-leder**

Hunderi, Rune

Grande, Jan Erik

NRH Aksjon: 044-2017

Sted: Fjellsætra, Sykkulven

Ansvarlig distrikt: Møre og Romsdal

Objekt: Snøskred

Resultat: Ingen savnet

Hundefører:

Bunes, Ronny

Flemsæter, Aud

NRH Aksjon: 045-2017

Sted: Gardemoen

Ansvarlig distrikt: Oslo/Asker og Bærum

Objekt: Savnet dame

Resultat: Kommet til rette

Hundefører:

Stenhaug, Eirik: **Operativ-leder**

Movik, Christine

Mo, Reidun

Sogn, Ann Kristin

Kristiansen, Ole-Jan

Bjønness, Kirsten Plum

NRH Aksjon: 046-2017

Sted: Longyearbyen

Ansvarlig distrikt: Troms

Objekt: Snøskred

Resultat: Ingen savnet

Hundefører:

Bengtsson, Susanne

Nilsen, Trond Arne

Storås, Vemund

NRH Aksjon: 047-2017

Sted: Minde

Ansvarlig distrikt: Hordaland

Objekt: SEOA mann

Resultat: Funnet av Hildur Eilertsen

Hundefører:

Døving, Christian: **Operativ-leder**

Eilertsen, Hildur

Haug, Nina

Skotheim, Karen Sofie

Heggem, Dag Magne

NRH Aksjon: 048-2017

Sted: Larvik

Ansvarlig distrikt: Vestfold

Objekt: Savnet jente

Resultat: Kommet til rette

Hundefører:

Hansen, Henning

Fogstad, Kjell-Erik: **Operativ-leder**

Hoem, Trine

Holtan, Kenneth

NRH Aksjon: 049-2017

Sted: Moltustrands

Ansvarlig distrikt: Møre og Romsdal

Objekt: Savnet gutt

Resultat: Kommet til rette

Hundefører:

Bunes, Ronny: **Operativ-leder**

Dyrkorn, Kristin

Engetrøen, Per Gunnar

Flemsæter, Aud

Hegness, Brit

Osborg, Wenche

Selliseth, Jan Morten

Flusund, Børge

Rørstad, Britt Unni

Strand, Mari

Vikestrand, Astri

Carlsson, Vibecke

Isaksen, Andreas

Ødegaard, Stine Puck

NRH Aksjon: 050-2017

Sted: Langesund

Ansvarlig distrikt: Telemark

Objekt: Savnet dame

Resultat: Funnet av Røde kors

Hundefører:

Gåra, Margit

Refsdal, Stian: **Operativ-leder**

Guttormsen, Reidar

Hoem, Trine

Alsand, Wenche

Ludvigsen, Lisbeth

NRH Aksjon: 051-2017

Sted: Sognsvann

Ansvarlig distrikt: Oslo/Asker og Bærum

Objekt: SEOA, kvinne

Resultat: Funnet av Einar Nathan

Hundefører:

Bjønness, Kirsten Plum

Mebust, Stig: **Operativ-leder**

Nordmo, Lisa

Steiro, Sidsel

Bjønness, Nils-Jørgen

Ørjasæter, Unni Mastad

Garholm, Rolf

Haugen, Lise Ljungmann

Molvær, Thale

Nathan, Einar

Løken, Kristin

Mebust, Stig: **Operativ-leder**

Molvær, Thale

Nathan, Einar

Iversen, Ronny

Sundhagen, Trine

Gundersen, Per Olav Håseth

Sundhagen, Trine

Heksem, Helen Marie

Aga, Lene Henningsen

Hauge, Merete G.

Holenbakken, Roar

Rossing, Lasse Bjørn

Tysnes, Odd Einar: **Operativ-leder**

Høst, Camilla

Prestrud, Kristin Wear

Mo, Reidun

Bjønness, Kirsten Plum

Ørjasæter, Unni Mastad

Prestrud, Kristin Wear

Steiro, Sidsel

Mastad, Hans Jørgen

Poortman, Tore

Hauge, Kathrine Sæverud

Wilhelmsen, Ingeborg

Os, Tina Treu

Olaussen, Karin Helene

Sogn, Ann Kristin: **Operativ-leder**

Geelmuyden, Helene E.

Larsen, Sissel Elise

Bjønness, Nils-Jørgen

NRH Aksjon: 052-2017

Sted: Hovden skisenter

Ansvarlig distrikt: Agder

Objekt: Snøskred

Resultat: Ingen savnet

Hundefører:

Lien, Bente

NRH Aksjon: 053-2017

Sted: Bømlo

Ansvarlig distrikt: Hordaland

Objekt: Savnet woman

Resultat: Funnet av Røde kors

Hundefører:

Damås, Jan Ståle

Reksten, Alexandra

NRH Aksjon: 054-2017

Sørby, Morten
Damås, Jan Ståle

NRH Aksjon: 067-2017
Sted: Vestnes
Ansvarlig distrikt: Møre og Romsdal
Objekt: Savnet kvinne
Resultat: Kommet til rette
Hundefører:
Bunes, Ronny: **Operativ-leder**
Hegness, Brit
Isaksen, Andreas
Osborg, Wenche
Rørstad, Britt Unni
Vikestrand, Astri
Fediuk, Mona Christin
Carlsson, Vibecke
Strand, Mari
Selliseth, Jan Morten

NRH Aksjon: 068-2017
Sted: Vang/Filefjell
Ansvarlig distrikt: Hordaland
Objekt: Snøskred
Resultat: Ingen savnet
Hundefører:
Monsen, Tor
Skår, Knut
Sjaastad, Steinar
Sogn, Ann Kristin: **Operativ-leder**
Fillingsnes, Emil
Flusund, Børge
Jørgensen, Henning
Lunde, Ola

NRH Aksjon: 069-2017
Sted: Førde
Ansvarlig distrikt: Sogn og Fjordane
Objekt: Savnet kvinne
Resultat: Funnet av andre
Hundefører:
Abrahamsen, Stine

NRH Aksjon: 070-2017
Sted: Hareid
Ansvarlig distrikt: Møre og Romsdal
Objekt: Savnet person
Resultat: Kommet til rette
Hundefører:
Bunes, Ronny
Carlsson, Vibecke
Engetrøen, Per Gunnar
Isaksen, Andreas
Selliseth, Jan Morten

NRH Aksjon: 071-2017
Sted: Solbergvika, Frekhaug
Ansvarlig distrikt: Hordaland
Objekt: Savnet mann
Resultat: Funnet av Politi
Hundefører:

Døving, Christian: **Operativ-leder**
Haug, Nina
Jordal Moe, Joachim
Skotheim, Karen Sofie
Sætveit, Rune
Selstø, Tom
Duesund, Henrik
Kuraas, Frid
Seilen, Anita

NRH Aksjon: 072-2017
Sted: Osstrupen
Ansvarlig distrikt: Sogn og Fjordane
Objekt: Drivende gjenstand
Resultat: Ikke funnet
Hundefører:
Abrahamsen, Stine
Skår, Knut
Engetrøen, Per Gunnar
Flemsæter, Aud

NRH Aksjon: 073-2017
Sted: Nesbyen
Ansvarlig distrikt: Østfold og Follo
Objekt: Savnet mann på skitur
Resultat: Funnet av Røde kors
Hundefører:
Sogn, Ann Kristin
Øyås, Tom Egil
Ertsås, Ingvild
Grøndalen, Vidar
Hanssen, Tonje Cecilie Moen
Larsen, Ingrid F.: **Operativ-leder**
Øye, Thomas: **Operativ-leder**
Olsen, Terje
Tørrissen, Ann-Kristin
Hesjedal, Marie

NRH Aksjon: 074-2017
Sted: Hollekve Skisenter
Ansvarlig distrikt: Sogn og Fjordane
Objekt: Snøskred
Resultat: Ingen savnet
Hundefører:
Skår, Knut
Sæterdal, Helene H.

NRH Aksjon: 075-2017
Sted: Tjøme
Ansvarlig distrikt: Vestfold
Objekt: Savnet kvinne
Resultat: Funnet av andre
Hundefører:
Holtan, Kenneth
Fogstad, Kjell-Erik: **Operativ-leder**

NRH Aksjon: 076-2017
Sted: Son
Ansvarlig distrikt: Østfold og Follo
Objekt: Savnet gutt
Resultat: Kommet til rette

Hundefører:
Herjuaune, Mona
Kristiansen, Ole-Jan: **Operativ-leder**
Olavsen, Espen Erik
Olivares, Dario
Waagan, Nina Lisett
Jensen, Hans
Sogn, Ann Kristin: **Operativ-leder**
Nathan, Einar
Ingolfsen, Wenche Iren
Huseby, Bjørg Elin
Iversen, Ronny
Mastad, Hans Jørgen
Nordmo, Lisa
Poortman, Tore
Tysnes, Odd Einar
Gulbrandsen, Lene
Ørjasæter, Unni Mastad
Haugen, Lise Ljungmann
Hauge, Merete G.
Holenbakken, Roar
Gundersen, Per Olav Håseth
Mo, Reidun

NRH Aksjon: 082-2017
Sted: Bjåen Turisthytte
Ansvarlig distrikt: Agder
Objekt: Savnet Kvinne på ski
Resultat: Funnet av Fjellretningsgruppa
Hundefører:
Lien, Bente
Bjørnarå, Bjørgulv

NRH Aksjon: 083-2017
Sted: Geihus
Ansvarlig distrikt: Buskerud
Objekt: Savnet jente
Resultat: Kommet til rette
Hundefører:
Grøndalen, Vidar
Staaland, Theresia
Hesjedal, Marie: **Operativ-leder**
Gundersen, Per Olav Håseth
Os, Tina Treu
Tørrissen, Ann-Kristin
Holtan, Kenneth
Madsgård, Silje S.
Sjølyst, Marthe
Nathan, Einar

NRH Aksjon: 083-2017
Sted: Fredrikstad
Ansvarlig distrikt: Østfold og Follo
Objekt: Savnet gutt
Resultat: Kommet til rette
Hundefører:
Husmo, Gro Bjarlykstøl
Sogn, Ann Kristin

NRH Aksjon: 073-2017
Sted: Nerås, Vestnes

Ansvarlig distrikt: Møre og Romsdal
Objekt: Savnet mann
Resultat: Funnet av Britt Unni Rørstad
Hundefører:
Bunes, Ronny
Carlsson, Vibecke
Engetrøen, Per Gunnar
Isaksen, Andreas
Osborg, Wenche
Selliseth, Jan Morten
Flusund, Børge: **Operativ-leder**
Rørstad, Britt Unni
Vikestrand, Astri
Bondhus, Hildegunn Midtbø
Ødegaard, Stine Puck

NRH Aksjon: 086-2017
Sted: Larvik
Ansvarlig distrikt: Vestfold
Objekt: Savnet kvinne
Resultat: Kommet til rette
Hundefører:
Fogstad, Kjell-Erik
Holtan, Kenneth

NRH Aksjon: 087-2017
Sted: Sunndalsøra
Ansvarlig distrikt: Møre og Romsdal
Objekt: Savnet gutt
Resultat: Kommet til rette
Hundefører:
Bunes, Ronny: **Operativ-leder**
Flemsæter, Aud
Isaksen, Andreas
Selliseth, Jan Morten
Fediuk, Mona Christin
Ødegaard, Stine Puck

NRH Aksjon: 088-2017
Sted: Førde
Ansvarlig distrikt: Sogn og Fjordane
Objekt: Savnet mann
Resultat: Funnet av andre
Hundefører:
Abrahamsen, Stine

NRH Aksjon: 089-2017
Sted: Grøtforden
Ansvarlig distrikt: Troms
Objekt: Snøskred
Resultat: Ingen savnet
Hundefører:
Storås, Vemund

NRH Aksjon: 090-2017
Sted: Frøya
Ansvarlig distrikt: Trøndelag
Objekt: Savnet mann
Resultat: Funnet av Brannvesen
Hundefører:
Larsen, Kenneth Krog

NRH Aksjon: 091-2017
Sted: Horten
Ansvarlig distrikt: Oslo/Asker og Bærum
Objekt: Savnet kvinne
Resultat: Kommet til rette
Hundefører:
Wilhelmsen, Ingeborg
Molvær, Thale
Hjemsæteren, Tom
Os, Tina Treu
Steiro, Sidsel
Holtan, Kenneth
Hansen, Henning
Fogstad, Kjell-Erik: **Operativ-leder**
Hesjedal, Marie
Nathan, Einar
Hoem, Trine
Mo, Reidun
Poortman, Tore
Rossing, Lasse Bjørn

NRH Aksjon: 092-2017
Sted: Sotra
Ansvarlig distrikt: Hordaland
Objekt: Savnet kvinne
Resultat: Funnet av Røde kors
Hundefører:
Stormoen, Marit
Gullstein, Leif: **Operativ-leder**
Døving, Christian: **Operativ-leder**
Eilertsen, Hildur
Erikstad, Nils - Tore
Jordal Moe, Joachim
Jordal, Jørgen Andre
Reksten, Alexandra
Stormoen, Marit
Grande, Jan Erik
Duesund, Henrik
Kuraas, Frid
Haug, Nina
Jordal, Thomas: **Operativ-leder**
Selstø, Tom
Madsgård, Silje S.
Heggem, Dag Magne
Reksten, Alexandra
Skotheim, Karen Sofie

NRH Aksjon: 093-2017
Sted: Prestholtskarvet
Ansvarlig distrikt: Buskerud
Objekt: Snøskred
Hundefører:
Staaland, Theresia
Hanssen, Tonje Cecilie Moen
Skår, Knut
Bakken, Pål
Grøndalen, Vidar
Eidsvig, Reidun Nørstebø

NRH Aksjon: 094-2017
Sted: Oslo
Ansvarlig distrikt: Oslo/Asker og Bærum
Objekt: Savnet mann
Resultat: Funnet av Politi
Hundefører:
Bjønness, Kirsten Plum
Mebust, Stig: **Operativ-leder**
Poortman, Tore
Bjønness, Nils-Jørgen
Gulbrandsen, Lene
Ingolfsen, Wenche Iren

NRH Aksjon: 095-2017
Sted: Hønefoss
Ansvarlig distrikt: Oslo/Asker og Bærum
Objekt: Savnet kvinne
Resultat: Funnet av Norske Folkehjelp
Hundefører:
Murberg, Inge: **Operativ-leder**
Olsen, Terje
Hesjedal, Marie
Andersen, Marta
Hjemsæteren, Tom
Skundberg, Bjarne
Kalrasten, Gunnar Johan: **Operativ-leder**

NRH Aksjon: 096-2017
Sted: Skjåk
Ansvarlig distrikt: Innlandet
Objekt: Snøskred
Resultat: Ingen savnet
Hundefører:
Myren, Guttorm G.
Tråstad, Unn Elin Sjaak

NRH Aksjon: 097-2017
Sted: Hokksund
Ansvarlig distrikt: Buskerud
Objekt: Savnet jente
Resultat: Kommet til rette
Hundefører:
Hesjedal, Marie
Hansen, Henning

NRH Aksjon: 098-2017
Sted: Klokkearstua
Ansvarlig distrikt: Buskerud
Objekt: Savnet jente
Resultat: Kommet til rette
Hundefører:
Hesjedal, Marie: **Operativ-leder**
Iversen, Ronny
Rossing, Lasse Bjørn
Hansen, Henning
Hoem, Trine
Olsen, Terje
Olaussen, Karin Helene

NRH Aksjon: 099-2017
Sted: Trondheim
Ansvarlig distrikt: Trøndelag
Objekt: Savnet mann
Resultat: Funnet av Røde kors
Hundefører:
Nilsen, Wenche
Rønning, Ståle
Skalde Frisvold, Benedicte
Bøe, Martin
Larsen, Kenneth Krog
Stene, Kjell Arne: **Operativ-leder**
Næss, Willy
Mathisen, Merethe

NRH Aksjon: 100-2017
Sted: Moss
Ansvarlig distrikt: Østfold og Follo
Objekt: Savnet mann
Hundefører:
Nathan, Einar
Mastad, Hans Jørgen
Steiro, Sidsel
Ørjasæter, Unni Mastad
Holenbakken, Roar
Olavsen, Espen Erik
Olivares, Dario
Mo, Reidun
Jensen, Hans
Prestrud, Kristin Wear

NRH Aksjon: 101-2017
Sted: Ålesund
Ansvarlig distrikt: Møre og Romsdal
Objekt: Savnet jente
Resultat: Kommet til rette
Hundefører:
Carlsson, Vibecke
Hegness, Brit
Selliseth, Jan Morten
Flusund, Børge

NRH Aksjon: 102-2017
Sted: Spikkestad
Ansvarlig distrikt: Buskerud
Objekt: Savnet mann
Resultat: Kommet til rette
Hundefører:
Hesjedal, Marie: **Operativ-leder**
Wilhelmsen, Ingeborg
Leirivaara, Carita
Hansen, Henning

NRH Aksjon: 103-2017
Sted: Rautind, Narvik
Ansvarlig distrikt: Hålogaland
Objekt: Savnet gutt
Resultat: Funnet av Redningssskøyte
Hundefører:
Nicolaysen, Tore: **Operativ-leder**
Bruvoll, Ann Berit

NRH Aksjon: 104-2017
Sted: Horten
Ansvarlig distrikt: Vestfold
Objekt: Savnet kvinne
Resultat: Kommet til rette
Hundefører:
Wilhelmsen, Ingeborg
Molvær, Thale
Hjemsæteren, Tom
Os, Tina Treu
Steiro, Sidsel
Holtan, Kenneth
Hansen, Henning
Fogstad, Kjell-Erik: **Operativ-leder**
Hesjedal, Marie
Nathan, Einar
Hoem, Trine
Mo, Reidun
Poortman, Tore
Rossing, Lasse Bjørn

NRH Aksjon: 105-2017
Sted: Hordnesskøgen
Ansvarlig distrikt: Hordaland
Objekt: Savnet kvinne
Resultat: Funnet av Henrik Duesund
Hundefører:
Døving, Christian: **Operativ-leder**
Haug, Nina
Duesund, Henrik
Sætveit, Rune

NRH Aksjon: 106-2017
Sted: Jørpeland
Ansvarlig distrikt: Rogaland
Objekt: Savnet jente
Resultat: Funnet av andre
Hundefører:
Enoksen jr., Paul
Iversen, Herman
Sørby, Morten
Jørgensen, Cecilie Sperre
Olsen, Ronny: **Operativ-leder**
Wølstad-Knudsen, Stig: **Operativ-leder**

NRH Aksjon: 107-2017
Sted: Rørvik
Ansvarlig distrikt: Trøndelag
Objekt: Savnet barn
Resultat: Kommet til rette
Hundefører:
Nilsen, Wenche: **Operativ-leder**
Rønning, Ståle

NRH Aksjon: 108-2017
Sted: Kongs-krona, Sunndal
Ansvarlig distrikt: Møre og Romsdal
Objekt: Snøskred
Resultat: Funnet av kameratredning
Hundefører:
Flusund, Børge

NOVEX

Katastrofesøksøvelse på Malta

Gjennom vårt samarbeid med SOS K9 Malta fikk NRH invitasjon til å delta på en katastrofesøks øvelse på Malta. Deltakerne ble valgt ut av FTU gjennom en søknadsprosess tidligere i år, og vi endte opp med Anita Løwehr, Karin Olausen, Theresia Staaland, Toril Vik og Stig Wølsted-Knudsen samt Jim Olav Hansen fra administrasjonen. Planleggingen av turen startet i midten av mars, med gjennomgang av NORSAR dokumentasjonen og

tilpassing av denne til «øvelses versjon». Vi valgte å basere dokumentasjonen på dette som var kjent.

Turen ned til Malta gikk fra Gardermoen lørdag 29.4 med Norwegian. En malinois og en schæfer, som fort ble hele flyets kjæledegger fikk sitte i cabinen. I tillegg til oss fra Norge, reiste og islendingene via Gardermoen.

Ved ankomst på Malta ble vi møtt av John Gera på flyplassen. En kjapp sjekk av hundepass hos veterinær og innlasting i bilene. Vi var blitt forberedt på øvelse direkte ved ankomst, men vi ble først kjørt innom til «campen» som var ett industribygg eid av Stephen Micallef. Her var innkvarteringen gjort klart med 6 flatsenger i ett rom, og ikke så mye annet. Det var representanter / lag fra Italia, Island, England, Malta og Norge.

En rask omklodning til kjeledress, hjelm, vest og utstyr, så bar det videre til katastrofeområdet, og klokken nærmer seg 2130.

Casen var en hendelse på en kostskole, og ungdommene hadde spredd seg over området. Vår jobb var å finne de, på denne casen skulle det ikke «reddes», kun finnes. Alt foregikk stort sett i stummende mørke med noe portabelt flomlys ved «KO», ellers var det lommelykter.

Området er ett nedlagt ferisesenter og består av ca. 50 forskjellige bygg. Planen var å bruke 2 hunder og en leder hund på casene, men opplegget som var laget av vertskapet gjorde at vi måtte endre dette til 2 team, med hundefører og leder hund i hvert, og en leder i «KO». Med hver ekvipasje gikk en representant fra K9 Malta og noen observatører fra ett «psykologi» team.

Det var utfordrende søk for

ekvipasjene våre, spesielt med tanke på orientering og en helt annen vegetasjon enn det vi er vant med her hjemme. Temperaturen ligger på behagelige 18-20 grader.

Vi fikk unnagjort søkene i tur og orden, som alle endte med funn. Spesielt ett av søkene var utfordrende, der figuranten lå nede i en kjeller med en sjakt til utsiden. Både Frost og Aro hadde markering, og til slutt fikk Frost en fin melding på

Redningshunden 02-2017

Redningshunden 02-2017

denne. Men det tok tid å lokalisere. Noe vi kan ta med oss til framtidige kurs og samlinger er å gå rett i søk etter en relativt lang og potensielt stressende reise. Setter en liten ekstra spiss på det hele, og gir anledning til stressmestring.

De-brief ble gjort med hele teamet samlet før vi forlot området. Vi var i retur til «campen» ca. klokken 0200. Reveljen går neste morgen 0700, avmarsj til nytt område.

Denne gangen var det ett kalksteinsbrudd. Dagens case var å finne og redde overlevende etter en eksplosjon i bruddet, med totalt 8 savnede. Øvingsmålet for hele gruppen var søk og redning av disse. Flere områder inneholdt fremdeles eksplosiver som ikke hadde detonert, og dermed måtte det iverksettes adkomstteknikker med tau, blant annet ZIP line.

Igjen brukte vi 2 team med hundefører og leder hund i hvert team. Ved funn måtte hundefører og leder hund være med å ivareta pasienten, inkludert transport tilbake til evakueringsområdet. Noen av skadene var svært reelt sminket, inkludert amputerte armer og ben. Bildene vil nok ikke falle alle i smak så de setter vi ikke på trykk.

Det ble utfordrende for både hunder og førere og John ble synlig stolt når Theresia uttalte at det var den verste steinuren hun hadde søkt i.

Team sammensetningen av hundefører og leder hund som ett par fungerte veldig godt, og ga god læring samtidig som det var påkrevd med tanke på sikkerheten.

Søndagskveld var alle invitert til grilling og selskapseligheter så etter endt øvelse på søndagen bar det tilbake til «campen» og skifte til sivilt, før vi igangsatte leteaksjon etter åpen butikk med drikke og mat. Det var noen timer til festen skulle begynne. Fin anledning til de-brief og oppsummering av øvelsene.

Så hvorfor Malta – eller i det hele tatt trene utenlands?? SOS Malta K9 er en organisasjon vi allerede har et godt samarbeid med og det er bra å delta / vise fram hvordan vi jobber. NRH har et godt rykte internasjonalt og det er flott å kunne vise at vi kan levere det vi lover når vi kommer på en slik øvelse. Vi fikk gode tilbakemeldinger på alt vi deltok på, både hundearbeidet og pasientbehandling / transport. Det å få trene og diskutere med samarbeidspartnere som teamet fra

Anita og Frost i søk i ett av mange bygg. Foto: SOS K9

Transport av pasient. Foto: SOS K9

Island er viktig, da vi kanskje kan bistå disse med hunder ved et fremtidig USAR oppdrag. Med de litt mere «fjerne» samarbeidspartnere er det å bygge relasjoner og felles forståelse for USAR arbeidet viktig.

Litt lang tunge på hundene i 18-20 grader. Karin og Aro. Foto: SOS K9

Karin og Aro fires over for nytt oppdrag. Foto: SOS K9

Utplassering hos Norske Redningshunder

Redningshunden 02-2017

Jeg heter Mia, er 16 år og går på Natur videregående skole på Furuset. Jeg går VG1 naturbruk med hund som programfag. I uke 17, 18 og 19 skulle vi være utplassert i en bedrift og jeg valgte Norske redningshunder. Jeg valgte å være utplassert i NRH fordi jeg ville lære mer om organisasjonen, hvordan hund og fører trener og hva som skal til for å bli godkjent hundefører. Jeg vil også lære mer om bruk av hund i redningsaksjoner.

De første dagene brukte jeg på å lese meg litt opp. Jeg leste i boka Søk og et par av medlemsbladene. I tillegg leste jeg gjennom godkjenningsprogrammet og andre dokumenter på medlemssidene. Heldigvis har det ikke bare blitt lesing, men jeg har også sett litt hvordan hund og fører trener og jobber sammen. Jeg var med ut og så Jim Olav Hansen og hunden hans Taiga øve på melding med løsbitt. Her fikk jeg en forståelse av hvor viktig apportering er.

Jeg har også sett litt lydighet og spor med Stig Mebust og labradoren Ludde. Jeg la et spor til Ludde som gikk på både gress, grus og asfalt. Siden jeg aldri hadde lagt et spor før krysset jeg meg selv et par ganger, noe som nok forvirret Ludde litt. Heldigvis er Ludde både godkjent ettersøkshund og kjempeflink å gå spor, så han klarte det til slutt.

En annen ting jeg fikk være med på var feltsøk og rundering. Jeg dro ut i skogen med Hege Iversen, Stig Mebust, Wenche Aasen og hundene Milo og Ludde på det samme stedet kronprinsparet hadde vært noen måneder før. Feltsøket gikk ut på at Hege la ut forskjellige små gjenstander på et opptråkket område. Der skulle hundene søke etter og apportere gjenstandene. Det var gøy å se hvordan hundene jobbet og hvor fort de fant

objektene. Milo var ekstra flink under runderingen da han markerte på en intetanende jogger

Den siste uken var jeg med og så på en trening ute på Nesodden. Vi kjørte ut til en skog der det allerede var lagt ut et par oppgaver. De gikk ut på at hunden skulle søke langs en sti og finne en gjenstand og så gå et spor fra den gjenstanden. Det var gøy å se de forskjellige ekvipasjene løse samme oppgave på forskjellige måter.

På disse ukene har jeg fått et godt innblikk i hvordan Norske Redningshunder jobber og hvordan hundene trenes, og ikke minst å få se det fantastiske samspillet mellom hund og fører. Jeg har lært at det er en

lang vei å gå for å bli godkjent hundefører, det er mye arbeid og trening ligger bak. Det har vært noen interessante og lærerike uker og dette er absolutt noe jeg har lyst til å drive med i framtiden.

Redningshunden 02-2017

Hovedkurs vinter Nordnorge

I år ble HKVNN arrangert på Bjørnfjell, ved Riksgrensen. Vi hadde tilhold i gamle Bjørnfjell stasjon, Røde Kors-hytta og Bjørnfjellhus. Det var 34 ekvipasjer som deltok på de forskjellige lagene, og særlig på B-lagene var det i år mange deltakere. Det ble to fulle B-lag som hadde ukas arbeid, med utmarsj og overnatting i snøhule.

Det var også et C-lag, et A-lag og et 1.re-lag. To deltakere på fordypning deltok også på 1.re-laget.

Snødybden lå i gjennomsnitt på ca 2 meter, så det var iallfall ikke mangel på steder å grave ned figuranter i år, i tillegg til at det har vært en del vind, som har laget mange gode, dype skavler som vi kunne grave oss «nesten til Kina».

Kursleder Jim Olav Hansen skal ta imot deltakerne som kommer med toget til Bjørnfjell stasjon.

Kursleder Jim Olav Hansen tar det med ro.

Uken begynte med skikkelig snøstorm på søndagen, med opptil 43 m/s med vind og tett snøvær. Dette førte til at A-prøvene ble utsatt, av sikkerhetsmessige årsaker. Kursleder og kompaniet hans hadde også i år klart å skaffe en haug med snøscootere, sånn at transport til og fra treningsfeltene gikk effektivt og greit. Eller, kunne gått effektivt og greit, om det ikke hadde vært

for ca en meter med løssnø, som gjorde det utrolig vanskelig å kjøre scootere, til tross for dyktige førere, og vi hadde en del tilfeller av «utgravning av snøscooter». Men med humør og lyst, det skal også trenes på:)

Vi hadde først tre dager med litt snø og vind, og til tider kaldt vær. Men på torsdag slo værgudene til, og gav oss sol og fint vær, og mange kunne faktisk avslutte dagen med litt solbrenthet.. Dette været holdt seg resten av kurset, og det er selvfølgelig det vi husker, at vi hadde sol og fint på HKVNN, også i år:) B-lagene la ut på utmarsjen sin på onsdag, til tross for mye vind, snø og ganske kaldt vær. De kjempet seg avgårde i kilometer etter kilometer, og endte til slutt opp på en camp som ble virkelig forseggjort og hjemmekoselig. Noen feiret turen med taco til middag rundt bålet. Torsdagen våknet de til fint vær og sol og hadde forholdsvis kort vei

tilbake til hytta, der de fikk resten av dagen fri til å hvile ut.

ØVELSE: Instruktørene fikk en utkalling på torsdag kveld, da kursleder Jim Olav Hansen og en del av gjengen plutselig hadde fått det for seg at de skulle feire denne kvelden. De hadde funnet ut at de skulle avgårde til hotellet på svensk side, og på veien mellom Bjørnfjellhus og hotellet på Riksgrensen, hadde de forsvunnet i litt forskjellige retninger. De var utrolig raske til å organisere seg, og Cicilie Knutsen ble raskt valgt ut som OL. Hun hadde 4 hundeførere tilgjengelig, som hun ledet igjennom denne «aksjonen», som førte til at alle de 8 savnede ble funnet etter relativt kort tid. Dette til tross for at hun hadde en ganske pågående reporter (Ken Pedersen), som gjorde en fremragende jobb som «forstyr-

Bjørn Isaksen med snøscooter-toget til 1.re-laget.

rende element», og som stadig tok seg inn i KO og stilte både nærstående og uetiske spørsmål:) Mens vi gravde, søkte, strevde, solte oss, slappet av osv, hadde også værgudene og naturkreftene fest nede på parkeringsplassen, der bilene våre sto. Det ventet seg en overraskelse til stort sett alle med bil, da vi etter endt uke, skulle pakke inn i bilene og starte opp. Vinden

hadde hatt det gøy helt på egenhånd, og noen måtte grave mer enn andre..

Dette har vært en super uke for oss alle, hvor vi har, sitert en av deltagerne, «bygd karakter».

Tusen takk til kursledelse for all jobben dere har lagt ned med arrangementet. Det frister til gjentakelse!

▼ Det ene B-laget, etter bestått utmarsj. ▲ Noen er heldigere enn andre

Treningslag med instruktørelev

På Vestfoldsamlinga var jeg så heldig å ha en instruktørelev, Kenneth Holtan, med på laget. Og i og med at jeg hadde et tilnærmet nybegynnerlag, var dette også til stor hjelp, rent gjennomføringsmessig. På den måten er det flere som ser og flere som har innspill, til nytte for lagsdeltagerne, men ikke minst en fordel for instruktøren som kan bryne sine ideer og innspill med instruktøreleven, noe som er meget nyttig.

I dagene før samlinga var vi - velsignet med striregn og "vinter"-temperaturer, så glade var vi da lørdagen badet Stavern i sol. Temperaturen steg noen hakk også, og det holdt seg gjennom hele helga – snakk om flaks!

Anne Marie og Bjønn

Brita Bergan Lønn var også instruktørelev, på laget til Anders Nessem. Lørdagskvelden ble derfor viet appellprøver, slik at både Brita og Kenneth fikk prøve seg som "dommere", ved siden av undertegnede. I tillegg til å kommentere de enkelte ekvipasjer, fikk de også prøve seg i å gjennomføre de enkelte øvelsene på egen hånd.

Etter min mening greide de det begge to, på en fin måte. Vestfold trenger sårt nye instruktører, så får vi håpe at disse to blir et kjærkomment bidrag i så måte.

Tilbake i skogen ønsket deltagerne å se på detaljer de kunne slite litt med i sitt hjemmemiljø. Det kunne være problematikk med avlevering av løsbitt, opparbeide interesse for gjenstander, lese hunden i sporet – med andre ord, tradisjonelle problemstillinger.

Den siste dagen (1. Mai) måtte Kenneth ta laget på egen hånd, da undertegnede hadde oppdrag i Horten vedrørende arrangementet der. Etter tilbakemeldingene å dømme fungerte laget godt selv om undertegnede måtte forlate "skuta". En stor takk for innsatsen til Kenneth og til laget ellers.

Terje Johansen
Instruktør

Treningslaget med Nils, Anne Marie, Eva, Tommy, Bjørn Erik, og Kenneth.

Tekst og foto: Steinar Sjaastad

Høyfjellsmerket

Vintersesongen er ferdig, og det er aktiviteter knyttet til ettersøkning og katastrofesøk som opptar de aller fleste NRH'ere nå. Likevel har jeg allerede begynt å glede meg til neste års hovedkurs vinter i Sør-Norge. Hvorfor det mon tro?

Svaret er enkelt: Tyin har flott terreng og klima for vinterkurs. Det er fullt av trivelige og flinke NRH'ere som jeg kan lære noe av og ha det hyggelig sammen med. Viktigst av alt er det gode konseptet som er innført med at A-treningslag/fordypningslag har fått et standardisert innhold med krav som vi kan stekke oss etter for å bestå «høyfjellsmerket». Sist men ikke minst så gis laget prioritet under kurset med erfarne instruktører, snøscootere som muliggjør effektiv transport og god tilgang til eksterne figuranter slik at vi selv slipper veldig billig unna figuranttjeneste. En god avtale med en dansk friluftsskole som trener i samme område gjør at vi får låne ulike hyggelige fjellvante 20-25 åringer som har i oppgave å bli med oss som figuranter. Etter hva jeg kan huske så lå jeg selv figurant en eller maksimalt to ganger i løpet av opplegget på dagtid på kurset.

Jeg vil gjerne dele noen av mine opplevelser med Høyfjellsmerkelaget. Forhåpentligvis blir akkurat du motivert til å bli med på laget en gang i fremtiden.

La meg starte med en ca. 15 år gammel historie. Vi var to karer fra lavlandet som møtte frem på hovedkurs på Leirvassbu, fulle av forventninger om å få trent masse hund. Vi så for oss en haug med repetisjoner

på opplegg som vi som hundeførere selv skulle bestemme. Andre i laget hadde forventninger om ukjente oppgaver og øving på sammensatte momenter i redningstjeneste fremfor «enkel» hundetrening. Da treningsdagene i annonseringen på forhånd ikke hadde noe fastsatt fokus sier det seg selv at deltakerne kom med ulike forventninger. Det ble diskusjoner, uenigheter og til slutt et kompromiss som gjorde at alle deltakerne ble middels fornøyde.

Med innføringen av et standardisert opplegg slik det nå er gjort med Høyfjellsmerket så gjentar ikke den gamle historien seg, dagens deltakere har mer samstemte forventninger. Nå har treningslaget fokus på førsteinnsats i skred og målrettet trening i sammensatte øvelser mot forhold som vi ofte møter i søk- og redningsaksjoner i høyfjellet på vinterstid. Treningslaget er dermed ikke beregnet for ekvipasjer med mangelfullt treningsgrunnlag. Derimot er laget beregnet på ekvipasjer der hunden fungerer tilfredsstillende hvor hundefører vil utfordre seg selv og hunden i situasjoner som delvis er ukjente, utfordrende og som fordrer samarbeid med andre for å finne- og ivareta de savnede for å berge liv og helse.

Det har klaffet godt både med hund og arbeidssituasjonen så jeg har vært deltaker på treningslaget hvert år de siste fem (NB, må sjekke om det faktisk er FEM) årene etter at hovedkurset ble flyttet fra Bessheim til Tyin. Etter at kurset ble flyttet til Tyin har det hele tiden blitt kommunisert at treningslaget ville ha fokus på utrykning og førsteinnsats i skred, så vi har unngått tidligere tiders forventnings-språk hos deltakerne.

En søndag i midten av mars i år møttes vi 6 ivrige hundeførere som

hadde meldt oss på for å gjennomføre høyfjellsmerket. Av tekniske årsaker med lagsinndelingen fikk vi også med oss to like ivrige som ikke skulle ta merket, en som ikke hadde anledning til å bli med på hele kurset og en som hadde ung ikke-godkjent hund. Felles for alle var godt humør, iver og innsatsvilje og en god porsjon erfaring som gjorde at vi lærte en del av hverandre. Som hovedinstruktører hadde vi selveste Tor Mosen. For de som ikke kjenner

ikke hadde vært på hovedkurs på en del år. Hensikten fra kursadministrasjonen er også å gi instruktørene oppdatering på dagens hovedkurs generelt og opplegget i høyfjellsmerket spesielt. Selv om det var Tor som styrte skuta så bidro Nils absolutt også positivt til læring og munterhet i laget.

Uka ble full av god trening. Noen økter ble trening på momenter som vi deltakere hadde full innsikt i.

ham så er det en meget erfaren vinterinstruktør, FTU-medlem og primus motor for vinteraktiviteten i Hordaland. Han kjennetegnes av faglig dyktighet både på redningstjeneste og det hundefaglige. Dette kommer elevene til gode gjennom Tors behagelige væremåte som fremmer læring og engasjement. Videre hadde vi med oss en annen «gammel ringrev» Nils Steinvik, som

Eksempel på dette er en solfylt dag hvor vi plasserte ut våre kjære danske figuranter i varierende avstand fra scooterløype (50-250 meter) og søkte med hund fra scootersleden. Med to scootere i drift i søk var det kontinuerlig aktivitet på de fleste. De som hadde en liten pause rakk å få seg en brødske i solveggen på koia vi hadde etablert oss ved. Det var samtidig en

egen post man skulle innom hvor Tor hadde laget til et lite felt med utåndingsluft. Ved å blåse 5-6 kraftige utåndinger gjennom et rør 0,5-1 meter ned i snøen fikk vi gitt hund og fører erfaring i markering på svake fertbilder. Dette er et fint supplement for å gjøre hunden mer nøyaktig i søket og lære inn eller befeste markering også når det er svakere lukt fra snøen enn når det ligger en person nedgravd og kontinuerlig puster.

Andre øvelser vi var gjennom var totalt ukjente. På en av disse ble laget delt i to. Den ene gruppa hadde egentring i et ferdig opparbeidet felt. Det vil si at det var brukt alpin-tråkkemaskin for å lage groper og kuler og at det var ferdige graver der. Oppgaven den andre gruppa fikk var å søke etter en savnet gruppe skiløpere. Vi fikk oppgitt en rutetilvisning som var målet for skiløperne og oppdraget var å søke etter dem. Oppgaven ble løst med å gå på linje for å dekke et par hundre meter av terrenget langs skiløypa de hadde gått. Det var mye vind, redusert sikt og vi fikk bruk for GPS'ene, intern koordinering av fremdrift via radio og selvfølgelig skiene våre. Hadde dette vært en «vanlig» vintertrening ville vel de fleste ha satt sammen laget eller tilpasset opplegget slik at to hannhunder som ikke var overvettets begeistret for hverandre hadde sluppet å søke sammen. Men denne gangen ble innstillingen at dette ville gå bra, noe det også gjorde. Hundene gjorde jobben sin og søkte uten å bry seg nevneverdig om «konkurrenten» ved siden av seg, til hundeførernes store positive overraskelse. Plutselig fikk en av hundene markering i en fonn vi passerte, og en av de savnede skiløperne ble funnet begravet i god behold. Været hadde dratt seg til ytterligere, det blåste stiv kuling og oppdraget som kom var å etablere

nødbivuakk for å søke ly for oss selv og pasienten i påvente av bedre vær for evakuering. Dermed gravde vi oss inn i fonna og fikk behagelig ly for være og vind, og kunne kose oss med lunsjen før øvelsen ble avsluttet.

Opplegget gjennom uka var ikke bare instruktørstyrt eller fri trening, det var også oppgaver der laget ble delt i to og vi lagde oppgaver for hverandre. Under en av disse oppgavene søkte gruppen min av en teig ca. 2 km lang og 500 meter bred. Det var rett og slett uvær, stiv kuling, tett snødrev og til tider sikt på 2-3 meter. Da fikk vi erfare at slike søk kan ta meget lang tid og at man må stoppe og stå i ro til det plutselig blir et øyeblikk med litt sikt. Hjelpemidler som GPS og radio blir helt nødvendige for det er utrolig lett å dreie av i feil retning når man knapt ser sine egne skitupper og er mer opptatt av og ikke gå utenfor små skrenter på 5-6 meter som vi ikke kunne se på kartene. Det er åpenbart at vi opp-

levde mestring i å gjennomføre søket under så krevende forhold. Mot slutten av teigen fanget Doffen opp ferten av folk og fant en som hadde gravd seg ned i ly ved ei hytte. Han kunne fortelle at kameratene var begravet i et skred på en angitt rutetilvisning. Siden vi hele uka opptrådte slik vi ville gjort i et reelt tilfelle var det ingen tid å miste så jeg tok meg derfor raskt de 300 meterne videre uten tap av tid, fant skredet, iverksatte søk og gjorde funn etter kort tid. En real opptur for både fører og hund å kapre begge figurantene i øvelsen.

Så allerede neste dag viste det seg at vi ville få god bruk for erfaringen fra treningen i uværet. Tre av oss rykket ut til et snøskred i nærheten av Haugastøl, en biltur som tok over to og en halv time. Ved ankomst ble vi kjørt 11 km med scooter under meget krevende værforhold. Takket være treningen i ennå mer vær dagen i

forveien ga meg en ekstra trygghet. De fleste av dere kjenner vel historien, heldigvis hadde Pål Bakken kommet frem litt tidligere og allerede gjort funn av den skredtatte. En stor dag for NRH at den unge damen som hadde ligget ca. 4 timer under snøen raskt ble funnet med hundesøk og at hun overlevde. Alle hjelpemannskapene har i ettertid fått en stor takk fra det rammede reisefølget og fikk vite at damen var fullt restituert etter kun 3 dager.

Når vi først er inne på reelle aksjoner så inntraff det ytterligere et skred ved Tyin som vi rykket ut på. Dette var siste dag da vi skulle samtrene med Norsk Folkehjelp. Øvelsen gikk ut på å bli kjørt ut med scooter for å søke etter savnede skiløpere, men underveis kom meldingen om et reelt skred som gjorde at den pene kjøringa ble lagt om til «utrykningskjøring». Det hele utviklet seg til en relativt stor aksjon hvor det i tillegg til NRH og NF også deltok politi, Luftambulans og Røde Kors. Her fikk vi i høyfjellsmerke-laget søkt i skredet, som etter hvert viste seg å være tomt.

For de som skulle være bekymret over at hunden får få funn i løpet av uka kan jeg berolige. Doffen fikk flere funn med inngravinger denne uka enn man får som deltaker på et A-godkjenningslag. I tillegg til dette så foregikk all trening på dagtid og det var rikelige muligheter for litt frivillig ekstra trening på kveldstid. Høyfjellsmerke-laget har stor valgfrihet til å prioritere vekk undervisningen som er på kveldstid. For min del deltok jeg to av kveldene mens tre andre kvelder var jeg ute med andre som ville trene litt ekstra på kvelden. Det er dermed ingen tvil om at både hund og fører fikk masse god

trening, både enkle små oppgaver og større og mer kompliserte. Som eksempel på egentrening kan nevnes at Doffen fikk prøvd dypgrav og han fikk prøvd søk med løpsk tisper som forstyrrelse rett ved grava.

I løpet av uka fikk vi prøvd oss både som hundeførere, fagleder hund med flere hundeførere til disposisjon, søk i bratt lende sikret med tau, søk til fots/med ski/fra scooter, søk på overflatefiguranter/nedgravde figuranter, lage nød-bivuakk, trene i vindstille med sol

og i kuling med tett snødrev. I flere av oppgavene var funnene kombinasjoner av figuranter, blåseluft og sender/mottakere. Jeg fikk også aktivt bruk for VHF-radio, nødnett, GPS, papirkart, sender/mottaker, snøscooter og ski.

Etter den siste dagen fikk vi alle en skriftlig tilbakemelding fra instruktørene på hvordan vi har taklet uka, basert på de kriteriene som er satt opp for Høyfjells-

merket. Det var godt å få mye skryt og samtidig at der jeg hadde mangler så stemte instruktørens tilbakemeldinger med min egen oppfatning. Dermed har jeg også fått et par konkrete punkter som jeg selv skal jobbe aktivt videre med.

Totalt sett så vil jeg beskrive uka som lærerik, hyggelig, variert og spennende. Kurset har gjort meg tryggere på utrykning og søk i reelle skred og leteaksjoner i høyfjellet. Jeg anbefaler alle hundeførere til å gi litt slipp på den kontrollen vi har i daglig trening og utvide mulighetene for læring gjennom deltakelse på Høyfjellsmerket.

Med dette så håper jeg at vi treffes som lagsmedlemmer på neste års hovedkurs for å ta Høyfjellsmerket.

Om Steinar Sjaastad:

- 48 år gammel.
- Bor i Vestby, syd i Akershus.
- Har hatt tre godkjente redningshunder.
- Har tidligere hatt sommergodkjent hund.
- Har i dag to godkjente lavinehunder: Golden Retrieveren Happy 9 år som er godkjent 3. re lavine og godkjent katastrofe. Golden Retriever Doffen 6 år og lavinegodkjent.
- Bestått høyfjellsmerket to ganger.
- Er ass BA-vinter for Beredskapsområde Øst og Beredskapsområde Oslo.

Fra aksjonen på Haugastøl

Redningshunden 02-2017

Redningshunden 02-2017

Samling på Bø i Telemark

Hei alle sammen!

Ser at det ofte blir etterspurt stoff til Redningshunder. I den forbindelse og med nytt kamera ønsker jeg å bidra med mitt og fortelle om helga 29. april – 1. mai.

Det var en felles samling mellom Ringerike og Modum lag (ROML) og Drammen Lag (DL) i Bø i Telemark. Det var en spent gjeng på tretten deltagere som møtte opp tidlig lørdag. Alle kom frem til tross for sommerdekk på vinterføre på enkelte deltagere.

Fordelt på to lag med Erik Gunnerud og Marit Garå som instruktører begynte dagen som seg hør og bør med både felt, spor og rundering.

På mitt lag hadde vi ekipasjer på alle nivåer. Selv var det meldingstrening som stod på menyen, hos andre var det klargjøring til A-prøve nå i sommer. Nivået var høy og med treningserfaring for flere mannsaldere var jeg i godt selskap! Stemninga var god og pratene satt løst så tiden fløy av sted.

Når kvelden kom var det innsjekking på Nordsjø Hotell, et eldre og hyggelig hotell med lov til å få ta med hunden på rommet! Selv om frøkna mi måtte sove i bilen da mor ville være sikker på å få sove i fred.

Helgen fortsatte i strålende solskinn og god stemning. En god mikks av hunderaser var presentert, selv om det var et knippe flere labradorer enn noen annen rase, var det også Rottweiler, schæfer, Borde Collier, Risensnauser salt/pepper, Chesapeake bay retriever, Engels Springer Spaniel, Flat, Kelpie, Chodsky pes og Kromfohländer.

Tusen takk for en flott samling! Dette gir masse ny energi til og kaste seg over årets sesong.

Mai Lill Strysse og Strax

Takk for meg. Foto: Mai Lill Strysse

Redningshunden 02-2017

Ann og Kiri. Foto: Mai Lill Strysse

Hundeførersamling

Helgen 22.-23. April hadde Romerike distrikt Hundeførersamling på Helgaker Gård, Hadeland. 16 A- og B-godkjente hundeførere samt tidligere hundeførere som har B-godkjente hunder og som skal godkjenne i løpet av 2017/2018 hadde tatt turen for å trene og få litt faglig påfyll i helgen. Jeg var den heldige utvalgte som fikk være med for å ta bilder, assistere og observere gjennom helgen.

Lørdag klokken 9 startet det hele for hundeførerne. Gjennomgang av dagen og diverse informasjon ble gitt før øvelsen startet. Vi var så heldige å ha med oss medlemmer fra Brandbu Røde Kors hjelpekorps og Lunner Røde Kors hjelpekorps som figuranter under øvelsen. Fokuset for lørdagens øvelse var oppfrisking av førstehjelpskunnskaper og behandling av savnede når denne ble funnet i tillegg til at de i KO skulle få trene på OL biten. Hundeførerne ble delt inn i 8 lag som bestod av enten to A-godkjente ekvipasjer eller en A-godkjent og en B-godkjent ekvipasje som skulle bytte på å søke av utdelt teig etter tur og behandle eventuelle funn underveis samt trene på dialogen med KO/Leder NRH. Den ene hundeføreren startet søk med sin hund mens den andre var der for å observere og eventuelt komme med sine tips og innspill.

Hundeførerne imponerte med håndteringen av pasientene, og fikk

Per Erik Myrland med figurant Inger Antonsen

mye fine tilbakemeldinger fra figurantene når de tok evaluering etter hver case. De fikk da tid til å gå gjennom hele hendelsesforløpet og få mulighet til å tenke over om det var noe annet de kunne gjort, hva de gjorde bra og ting de ikke nødvendigvis trengt å gjøre neste gang. Dette gjorde at de fikk muligheten til å ta med seg

momenter de kunne trene på fra en case til neste, og forhåpentligvis kunne ha en brattere læringskurve på kort tid. Og fra mitt synspunkt så det ut som det ble mye god læring på kort tid!

Flere fikk også utfordret seg selv med håndtering av figurant som levde seg utrolig godt inn i rollen

Redningshunden 02-2017

Bente Hveem med figurant

som sint og frustrert person som ikke så hensikten med å fortsette livet. Noen fikk kanskje en liten øyeåpner når de innså at de måtte begynne å søke etter nitrosprøyten til hjertepasienten, eller skjønte hvordan man skulle håndtere en person som hadde tatt mye tabletter. Flere fikk nok brynt seg på litt psykisk førstehjelp underveis også. I tillegg fikk de prøve seg på en person med ryggskade, diabetes, en bevisstløs person i flishaugen og en som hadde fått et tre over seg og som lå med delvis ufrie luftveier.

Etter øvelsen ble det tid til en liten pust i bakken samt gjennomgang av dagens øvelse, før en fantastisk 3-retters middag etterfulgt av sosialt samvær og Kahoot Quiz som avslutning på kvelden. For de av oss som styrte quizen og satt på alle svarene (og lure/utspekulerte formuleringer av svaralternativene), så ble det en veldig underholdende seanse. Spesielt med tanke på at alle må svare på gitt tid, og når man har dårlig tid så kan for eksempel hjerne-lunge redning og hjerte-lunge redning være vanskelig å skille.

Søndag startet vi friskt med et interessant GPS-gjennomgang med Torstein Bårdseng hvor deltagerne fikk gode tips og råd og hjelp til å sette opp GPSen korrekt. Ikke minst viktigheten av å holde den oppdatert!

Videre fortsatte vi med foredrag med Øystein Ramseng om kommunikasjonen vi har oss imellom. Deltagerne fikk en del teori og noe praksis der de fikk noen runder med å kjenne på følelsen man kan få ut fra hvilke tilbakemeldinger man

Redningshunden 02-2017

Øystein Ramseng

Toril B Vik

får – og gir når vi er på treninger. Vi må huske at vi også skal bygge hverandre opp, og ikke bare rive hverandre ned!

Distriktets nye BA, Toril B. Vik, var også tilstede gjennom hele helgen og brukte litt tid når det nærmet seg slutten på søndagen til å forklare litt om hennes funksjon, ønsker og planer fremover. Hundeførerne fikk også mulighet i løpet av helgen til å knytte litt bedre kjennskap til Toril, siden hun var med hele tiden og hun var også i KO under øvelsen for å bidra med sin kunnskap og erfaring.

Søndagen ble avsluttet med litt informasjon og diskusjon, blant annet om dette var noe som gav mersmak og om det var ønskelig at man gjentok dette på et senere tidspunkt. Hvilket vi alle var skjønt enige om, dette må absolutt gjentas!

Tusen takk til Christine, Aina, Lise og Marius for en utrolig fint arrangert helg, til Helgaker gård som tok så

godt imot oss og vartet oss opp, til Torstein, Øystein og Toril for kjempefine foredrag, til Lunner og Brandbu Røde Kors hjelpekorps for godt gjennomførte caser og sist men absolutt ikke minst alle hundeførerne som gjorde en kjempeinnsats både lørdag og søndag!

Kaia Aspenes med Uno

Christine Movik med Marco

Vedtekter i fokus

Kjempefint at vedtekter denne gangen sto på dagsorden. Ikke nødvendigvis for å terpe på tekster i de enkelte paragrafer, men å ha fokus på situasjoner der vi har bruk for vedtektene, og hvordan vi skal tolke formuleringene, slik at vedtak og handlinger blir i tråd med organisasjonens beste. Undertegnede får ofte spørsmål ved juletider om fortolkning av vedtektene, nettopp spesielt i forkant av lokallagenes årsmøter i januar. Og det er egentlig ikke så rart:

Paragrafene 25, 38 og 45 omhandler alle stemmerettsregler i lokallag, distrikter og generelt. Og at det er motsigelser i disse tre paragrafene som gjør at det skapes litt "trøbbel" i forhold til å vite hva man skal gjøre mht innkalling og gjennomføring av årsmøtene. Nettopp derfor ble det satt fokus på akkurat dette.

I gruppebesvarelsene på slutten av seansen, ble det registrert unisont at her må det nok ryddes litt, og gjøringene litt klarere. Det var ikke noe galt med engasjementet i forsamlingen!

Debatt om stemmefullmakter i lokale lag og DIO var også tema. Konklusjonen var entydig her: Stemmefullmakter vil man ikke ha, da dette kan få uønskede konsekvenser.

Det ble også gitt uttrykk for at det ville være fornuftig å følge de føringene som ligger i politireformen hva gjelder regioner, dog først og fremst når det gjelder beredskap og alarmering. Selv om dette tema var litt utenfor dagsorden.

Oppsummert viser det at vedtekter er både viktig, og at det er nødvendig for de som tar på seg tillitsverv, at de setter seg inn i vedtektene og lærer å tolke dem på en positiv måte.

Et fromt ønske:

Tenk om distriktsstyrene rundt om arrangerte temakveld for seg selv, hvor vedtektene var i fokus. En annen kveld kunne godkjenning-programmet være tema. Få tak i en habil innleder, og mye er gjort. Jeg er ganske sikker på at dette hadde hevet nivået lokalt, og bidratt til at vi hadde unngått misforståelser og konflikter, slik at Disiplinærutvalget kunne ha blitt arbeidsledig!

Takk for en fin seanse på Gardermoen!

Terje Johansen

Redningshunden 02-2017

De folkevalgte

"All makt i denne sal", heter det om stortinget. Det var i alle fall nesten sant ei helg i mai da samtlige utvalg i NRH var samlet til dyst på Gardermoen.

Fagteknisk utvalg, hovedstyret, beredskapsutvalget og disiplinærutvalget hadde alle møter samtidig. I tillegg var alle distriktene samlet til felles opplæring. Dermed var premissene lagt for ei helg i paragrafenes tegn.

Lærerikt

Blant deltakerne på distriktsledersamlinga var Linda Maria Pettersen fra distriktsstyret i Telemark. Hun sitter igjen med gode minner fra helga.

- Det var gode foredragsholdere og koselige folk. Det var litt nervepirrende i starten på grunn av lite kjennskap til mange av deltakerne fra de andre distriktene, men det var morsomt å se hvordan de andre arbeidet i sine distrikt.

At helga var nyttig er hun tydelig på.

- Jeg opplevde oppholdet som veldig lærerikt og informativt. Det med å gå gjennom vedtektene og det å bruke dem var veldig nyttig, inkludert Office365. Det er et supert verktøy, som vi alle bør bruke. Viktigheten av styreverv ser jeg som særdeles viktig at man tar på seg for at en organisasjon skal gå rundt.

Bygge relasjoner

Programmet for DL-samlinga ble sydd sammen av Hege Iversen og Jim Olav Hansen. Helga startet med et felles møte med alle utvalga. Hensikten med det trekket forklarer han på denne måten.

- Samlingen ble startet med et fellesmøte mellom

distriktslederne, hovedstyret, FTU, DU og NBU. Formålet med et slikt møte var å informere distriktene om oppgaver hovedstyret og underutvalg arbeider med. Det var også viktig at alle samles, for å gi et ansikt til alle navnene. Viktig er det også å bygge de gode relasjonene i vår nasjonale organisasjon og å få en status fra distriktene på hva som er bra og hva som kan forbedres. Hvordan oppgavene løses i de forskjellige distriktene er også interessant. Det ble avsatt en del timer til det. Og ikke minst å gjøre hverandre gode, sier Jim Olav.

Noen tips eller tanker om neste DL-samling, Linda?

- Jeg skulle ønske det var satt av et par timer på slutten av samlingen for å diskutere utfordringer og hvordan enkelte løser dette, men mye fikk man også svar på under samlingen, avslutter Linda.

Leder av FTU, Theresia Staaland, ble kanskje vel engasjert under sitt innlegg. I alle fall knelte flippoveren under vekten av tunge faglige uttrykk.

Dlsamling: Ei salig blanding av ulike utvalg og distrikt utgjorde ei fin blanding av erfaring og jomfruelig nysgjerrighet under samlinga i mai.

Redningshunden 02-2017

På VÅR NYE webside kan du:

- bestille abonnement på Canis
- lese redaktorens blogg
- sende inn artikler og bilder ind til tidskriftet
- enkelt kontakte vår kundeservice

- kort sagt finne all informasjon om tidskriftet.

Velkommen til

www.hundetidsskrift.no

Bilde av monogram for 80 års dagene.

Tekst: Jim Olav

Norske Redningshunder deltok i regjeringens festmiddag i anledning Kongeparets 80-årsdager.

Både kong Harald og dronning Sonja fyller 80 år i 2017. I den forbindelse inviterte regjeringen blant annet Norske Redningshunder og flere hundre andre gjester til festmiddag i Operaen. Det er en stor anerkjennelse av Norske Redningshunder at vi blir invitert til en slik fest. For en fest. For en opplevelse!!! (3) Undertegnede fikk HKH Kronprinsen og HKH Kronprinsessen, Finansminister Siv Jensen, Stortingspresident m/ Frue, Marianne Bergersen, Fylkesmann Valgjerd S. Haugland, Kjetil Trædal Thorsen og Odd Nordstoga til bords.

Kommunalministeren tok bilde av undertegnede og finansministeren

Kronprinsparet var veldig opptatt av det flotte besøket de hadde vært på i vinter, hos Norske Redningshunder. De er meget begeistret for NRH og syntes besøket hos oss var meget

trivelig. De var meget imponert over de frivillige medlemmene som utdanner seg og sin hund til redningstjenesten i Norge. De fremhevet også den store kompetansen vi har i organisasjonen. Det å bruke så mye av sin fritid og delta på så mange aksjoner i året, syntes de var imponerende. Kronprinsparet ba undertegnede om å hilse alle medlemmene i Norske Redningshunder og takket for et flott besøk hos NRH i vinter. Det ble mye snakk om redningshunder under middagen og alle var imponert over NRH. Den karamellen tar vi med oss videre.

Fylkesmann Valgjerd S. Haugland fremhevet ovenfor finansministeren at NRHs arbeid var mye verdt og burde støttes mer enn i dag.

Dette ble en opplevelse. Regjeringens fest for kongeparet var flott og innholdsrikt, med operaen som ramme. 240 gjester, deriblant mange kongelige, samt fra regjering og storting. I tillegg var det invitert en person fra en frivillig organisasjon / kultur / idrett, i fra hvert fylke. I fra Akershus fikk Norske Redningshunder ved undertegnede invitasjon.

I forkant og etterkant av middagen, var det mye rom for å mingle blant alle gjestene. Undertegnede fikk igjen anledning til å ta en kort prat med Statsministeren, Justisministeren, Finansministeren og Kommunalministeren. De fikk alle en

kort repetisjon om Norske Redningshunder; vi er landsdekkende, frivillig, 500 SAR aksjoner i året, mye egne midler for å dekke utdanning og utstyr. Denne informasjonen fikk også helseministeren, finansmann Christen Sveaas, Arve Tellefsen m.flere. Felles for alle, er at de mener Norske Redningshunder gjør en meget god jobb og er viktige for redningstjenesten i Norge. Og ja, alle rundt bordet hvor jeg satt, var skjønt enige om at det var en flott og minnerik bursdagsfeiring for kongeparet. Alle var også skjønt enige om at vi hadde kost oss i hverandres selskap og samtalene hadde vært gode.

Undertegnede hadde fødselsdag denne dagen og HKH Kronprinsen tok initiativ til en bursdagsskål for meg. Meget godt mottatt!

Tusen takk til regjeringen for invitasjonen. Ja, det ble en opplevelse.

Fikk også hilst på Arve Tellefsen

Vintertrening for hundeførere, Dio 01

Godkjente ettersøkningskvikpasjer drar på aksjoner også vinterstid. Det kan fort være mye snø, og i noen tilfeller blir vi fraktet til og fra søksområdene med scooter. Helgesamling med fokus på søk fra scooter virket derfor interessant, og jeg kastet meg på. Med en del andre samlinger i samme tidsrom ble det en heller laber påmelding, og dette gjorde at to b-godkjente også fikk plass. Vel framme i Brandbu fordelte vi oss på to hytter, vi var tross alt bare sju stykker, la en slagplan og heiv oss på treningen.

Per Olav Gundersen (PO) hadde ansvaret for det faglige opplegget denne helgen. Det var gjennomtenkt, og lagt opp til en rolig start med progresjon utover i øktene. Alle hundene fikk en runde til å begynne med hvor de ble fraktet på scooterhenger uten å søke, slik at de fikk vent seg til bevegelse, lukt og lyd. Så ble det lagt opp til søk etter hvert, og hundene catchet ganske fort at de også kunne søke fra scooteren. Utfordringen for hundefører var å lese hundens signaler, som kunne være ganske små. En fordel da var å ha en hjelpemann som satt på scooteren, men ikke kjørte, og bare leste hund. Det ble satt av god tid til å snakke gjennom hver hund, noe det ofte blir for lite tid til i en travel hverdag.

Det viste seg at PO hadde en overraskelse til oss på søndagen. Vi fikk muligheten til å trene på klær med

liklukt. Dessverre er det en del av virkeligheten på aksjon, men noe en sjelden får trent på, så det var veldig nyttig. Det var betryggende å se at hundene meldte som de skulle.

PO hadde utnevnt seg selv til kokk. Standarden for matlaging på samlinger er nå satt, og vi forventer trenetters på alle samlinger i fremtiden. Tusen takk til alle som var med for en superhyggelig og inspirerende helg. Jeg kommer gjerne igjen!

"Testing"

av hunder i NRH – hvorfor og hvordan?

Denne artikkelen bygger på Terje Østlie sitt innlegg i Redningshunden 01-2017, og noen praktiske erfaringer fra gjennomføring av anleggprøver i DIO 01.

Hensikten er å beskrive i korthet bakgrunnen for testen, samt hvordan denne gjennomføres i praksis. Jeg vil forsøke å avgrense meg til primært å drøfte **hunden** i denne sammenhengen, og så får hundeførers rolle tas opp ved en annen anledning.

Først litt om testing og historikken bak dette.

Den såkalte funksjonsanalysetesten (FA) ble utviklet av den svenske Forsvarsmakten på 70-tallet for å kunne selektere egnede hunder til tjeneste som patruljehunder. FA er vitenskapelig fundamentert, i hovedsak basert på etologi, en gren av zoologien som studerer årsaks-sammenhenger bak dyrs atferd i deres naturlige miljø.

«Utgangspunktet for etologiske studier er ofte et etogram; dvs. en katalog over atferdsrepertoaret. Etologer var tidligere svært opptatt av dyrs medfødte atferdsmønstre som utløses ved spesielle påvirkninger, såkalte nøkkelstimuli» (Store Norske Leksikon, web.)

FA er derfor utformet på en måte som utsetter hunden for klart definerte påvirkninger som forventes å gi bestemte reaksjoner, som igjen kan observeres og bedømmes. Resultatet av en FA er ideelt sett en

oversikt over hundens naturlige tilbøyeligheter til å velge bestemte atferder i forbindelse med bestemte påvirkninger. Dette vil fortelle noe om hundens egnethet som tjenestehund, og erfaringsmessig er dette et godt verktøy for seleksjon av hunder som skal arbeide selvstendig under krevende forhold. Momentene er beskrevet i Terje Østlie sitt innlegg, og disse er helt klart hensiktsmessig å vite noe om når man skal trene fram en hund til ulike formål. Testen vil kunne avdekke sterke og svake sider ved hunden, og i tillegg kunne brukes som grunnlag for å planlegge trening. Den relativt presise målingen av atferd øker sannsynligheten for resultatenes pålitelighet og gyldighet.

Ulempen med denne form for test er at det krever både en standardisert løype med momenter som gjennomføres likt på alle hunder, samt at det kreves både erfaring og en del skolering for å kunne bedømme hunder på en ensartet måte. Videre er FA relativt omfattende og til dels belastende (i alle fall for hunder som er reaktive og lar seg skremme), og det er ikke noe som tyder på at dette er nødvendig for å avdekke nødvendige egenskaper hos en redningshund. En FA måler heller ikke (eksempelvis) forekomst av hundeaggressivitet, miljømessige utfordringer, helsemessig status eller trenbarhet. En FA alene er derfor ikke tilstrekkelig for å kunne predikere suksess, det må flere målinger og vurderinger til.

Hva er det så NRH trenger for å kunne bedømme om en hund er egnet til å bli en redningshund?

Jeg tror det er viktig å tenke på at det ikke utelukkende er hunden som skal utdannes. Det er **ekvipasjer** som trenes og godkjennes, og det medfører en del variabler. En erfaren og dyktig hundefører kan lykkes med en hund som har begrensede ressurser, og på samme måte kan en meget godt egnet og lett-trent hund i noen grad kompensere for manglende erfaring hos hundefører. Det er også åpenbart at en hund som mangler de grunnleggende egenskapene i kombinasjon med en uerfaren eller uegnet (jeg har ikke tenkt å definere hva som er en egnet hundefører i denne artikkelen) hundefører vil få store problemer med å komme seg opp på det nivået som kreves av en godkjent ekvipasje. En erfaren/ dyktig hundefører med en godt egnet hund er selvsagt et godt utgangspunkt.

Videre er kvaliteten på treningen, og ikke minst mengden av denne avgjørende. Hunder som har mindre medfødte egenskaper kan trenes til å fungere greit, men det kreves mye og riktig trening. Dersom hundefører og treningslaget evner 1) å se, og 2) å utnytte de sterke sidene til en hund så kan man komme langt med et emne som har begrensede ressurser selv om dette vil kreve mye innsats. (Det positive er at det er veldig lærerikt å jobbe med hunder som ikke er helt «selvgående»).

Dette bringer oss fram til testen/ anleggsprøven, og hvordan denne kan gjennomføres.

DIO Oslo, Asker og Bærum gjennomførte i løpet av våren 2017 testing av totalt 35 hunder fordelt på 2 lørdager. Anleggsprøven ble gjennomført i henhold til malen i Terje Østlie sitt innlegg i Redningshunden 01- 2017, og undertegnede var testleder ved begge anledninger.

Prøven starter med at hund og fører kommer inn mot en gruppe (2 eller flere) og får ta kontakt dersom den ønsker. Den får deretter gjøre seg kjent i området, frikoblet under forutsetning av at den ikke stikker av.

Deretter inviterer testleder til lek med en fille/ biteskinn og kartlegger derved hundens lekelyst. Dette prøves med flere personer, helst av forskjellig kjønn. Så byttes leken ut med en ball som kastes på et åpent område, for å se om hunden ønsker å «jakte» på denne. Etter to kast forflytter man seg til et område som egner seg til å se om hunden har søkslyst, dvs at ballen kan komme i skjul. Ballen kastes, og hunden slippes uten kommando. Her kan man også bedømme hundens søksevne, ved å observere hvordan den utnytter vind og dekker terrenget. Dette momentet gjøres også to ganger, så man kan se evt. utvikling og interesse.

Ut i fra denne enkle gjennomføringen kan man da også danne seg et bilde av hundens konsentrasjon, dvs. evnen til å holde fokus på de påvirkningene som gis, samt utholdenheten i f. eks søket. Man ser også hvordan relasjonen mellom hund og fører fungerer, og om det preges av kontakt og samarbeid.

Erfaringene fra disse gjennomføringene var gode, og kan oppsummeres som følger:

- enkel gjennomføring, ikke store krav til utdanning av dommere.
- lite utstyrsbehov, trenger kun baller/ kong og «fille» til drakamp
- rask og konkret tilbakemelding til deltakere
- det man ser i løpet av 10- 15 minutter er tilstrekkelig for å kunne mene noe om egnethet.

Vi erfarte at det er hensiktsmessig at hunden prøves i lek med flere personer, fortrinnsvis to testledere av ulikt kjønn. Dette for å avdekke eventuelle reservasjoner enkelte hunder kan ha mot mann/ kvinne. Videre var det flere unghunder som var midt i, eller nettopp ferdig med tannfelling. Disse sitter ikke nødvendigvis som en hvithai i filla, og det må hensyntas. Viljen er viktigere enn evnen i så måte.

En annen erfaring er at hundens almenntilstand må være uten anmerkninger ved gjennomføringen.

Dersom en hund er syk eller skadet på noen måte vil det ikke være mulig å bedømme denne på en pålitelig måte, og da er det bedre å la være.

Da har vi sett på hvordan dette kan gjøres, og det er sikkert en del som fortsatt sitter med spørsmålet: hvorfor?

NRH er en organisasjon med et helt klart formål, og ikke en hundeklubb. Målet med virksomheten er å «produsere» kompetente hunderessurser til den frivillige redningstjenesten. Det er derfor lite hensiktsmessig å bruke ressurser (tid og kompetanse) på hunder som har liten eller ingen mulighet til å kunne bli godkjente redningshunder. Samtidig er det både viktig og riktig å ikke bli for ivrig i ressursparingen, og derved risikere å hive ungen ut med badevannet. Med det mener jeg at for stort fokus på testing og søken etter feil kan medføre et dårlig treningsmiljø og lite rom for

utvikling. Det er heller ikke sikkert at det er nødvendig å gjennomføre en anleggsprøve for å se hva som bor i en hund.

Jeg vet at det sitter mange dyktige instruktører rundt i kongeriket og tenker at enda en prøve er helt unødvendig, da man uansett vil se etter nøyaktig de samme tingene relativt tidlig i treningen. Det er jeg helt enig i, det er fort gjort for en dreven instruktør eller hundetrener å legge opp til situasjoner der man kan observere hundens sterke og

svake sider. Dette gjøres i mange treningsmiljøer uten at det lages noe nummer ut av det, som en naturlig måte å bli kjent med en ekvipasje på. Og da har man antagelig det man trenger for å gi tilbakemeldinger til hundeføreren om hva som bør gjøres med hunden for å få ønsket progresjon.

Men: det er ikke alltid at treningslagene har tilstrekkelig erfaring til å gjøre denne vurderingen selv, eller man har større fokus på å komme i gang med treningen enn på kart-

legging av hunden(e). Da er det fort gjort å bare høre på hundeførers egen vurdering av hunden, og starte med et utgangspunkt som gir stort rom for feiltolkninger og potensielt dårlig utbytte av treningen. Og det er der ressursbruken kommer inn; det er frustrerende og lite motiverende å legge opp treningsøkter som mislykkes på grunn av at man har bommet på hva som faktisk motiverer hunden til å jobbe.

Ved å gjennomføre en enkel anleggsprøve kan man som vist kartlegge sterke og svake sider hos en hund, og utnytte denne kunnskapen til å gi tilbakemelding til hundefører om hva som vil lønne seg å gjøre. Det kan være at hunden viser uønskede eller manglende egenskaper i forhold til å kunne bli redningshund, og da er det etter min oppfatning reelt å være ærlig på at dette ikke vil føre fram. Dette må baseres på faktiske observasjoner som hundefører også har tatt del i, og en vurdering av at ressursbruk og forventet resultat ikke harmonerer. Samtidig skal ikke en anleggsprøve være ekskluderende, så tilbakemeldingen bør være i form av et råd om hva hunden kan brukes til.

Oppsummering:

Dio 01 har gjennomført anleggsprøver med godt resultat, og dette ble en positiv opplevelse for hunder, eiere og dommere. Prøvene har gitt et godt (nok) grunnlag for å kunne gi tilbakemeldinger om hva som vil lønne seg å gjøre videre. Anleggsprøvene er ingen «silver bullet» som vil løse alle problemer, men et godt utgangspunkt for videre trening.

Debatten vil nok gå videre om dette, og det er bra!

Anbefalt lesing for de som er ekstra interessert i testing:
<http://www.fhs.se/sv/kontakt-oss/f/foyer-bernila/>

Atferdstester

Hvorfor er atferdstester av interesse for oss? Vi har nå igjennom de siste artiklene sett hvor viktig emosjoner og motivasjoner er for atferden til dyrene våre. Tidligere, når hunden hadde en bruksverdi basert på jobben den gjorde, så avlet man etter hundens mentale egenskaper, som arbeidsvillighet, stabilitet og samarbeidsvilje. I dag er dette veldig ofte i aller minste grad satt som kriterier for avl, utseende kommer som oftest som første kriterium. Av de som fokuserer på mentalitet har ofte dessverre mange av de lite gode verktøy for å gi er reelt bilde av det de ønsker å avle på. Vi trenger mentalt sunne hunder om det er for å leve med en familie, utføre tjenestearbeid som en politi, forsvar, redningstjeneste, jakt, gårdsbruk eller konkurranse i diverse grener/sporter. Her kommer atferdstester inn i bildet.

- For å selektere de rette hundene/valpene til forskjellige oppgaver/eiere:
  - Blindehunder
  - Omplassingshunder
  - Politi (narko, forsvar), militær (bombe, patrulje)
  - Redningshunder
  - Jakt-, gårdsdrift osv.
  - Konkurranse-, sportshunder
  - Familiehunder
- For å lage en avlsplan og som basis for å velge de rette individene til avl:
  - Avlsmål
  - Arvbarhet
  - Forutsetter testing av et stort antall individer
- Som basis for å legge opp et behandlingsopplegg for problemhunder
- For omplassingsegnethet og seleksjon av nytt hjem
- For rettssaker, hvor ansvarlighet og fremtidig sikkerhet må avgjøres

Spesielt om vi ser på atferdsproblemer som man i økende grad ser hos hunder, skyldes mye av dette

økende krav fra samfunnet og endrete levevilkår for hunder i vårt samfunn. Når dette nå er situasjonen, lite optimal som den er, så bør vi se på vårt ansvar for å videreføre domestiseringsprosessen. Domestiseringen er tilpasning til å leve i et menneskeskapt miljø, når dette miljøet endrer seg, bør vel også kravene til hundens avl endre seg. Hunder som får separasjonsangst, båndaggresjon og andre uønskede atferder (både for mennesker og dyr) viser vel at tilpasningen ikke lenger fungerer.

Ingen ønsker en hund med svak eller ustabil mentalitet. Men hva betyr så det? Mentalitet beskrives av Bakken & Vangen (1990) som det samlede uttrykk for mentale egenskaper. Denne mentaliteten kan beskrives gjennom mentaltester. Gjennom mange forsøk har man funnet at gemytt har høy arvbarhet. Svartberg fant i sin doktoravhandling i 2003 fem forskjellige personlighetstrekk som påvirket hunden: Sosialitet, lekelyst, nysgjerrighet/mot, jaktlyst og aggresjon. Dette viste seg å ha høy stabilitet om det målt på riktig måte.

Så hva kan en atferdstest si oss? Når vi skal forklare egenskaper hos et individ må vi ta hensyn til minst tre faktorer: genetisk arv, miljømessig arv og læring. Si man ser på to forskjellige raser ved 3 års alder, for eksempel malinois og bichon frise. Sannsynligheten for at malinoisene vil jakte på og gripe tak i en felle er mye større enn at bichon friseene vil gjøre det samme. Mange vil raskt trekke konklusjonen at dette er pga. arv, men her er det viktig og huske viktigheten av miljø. Sannsynligheten for at malinoisene er blitt presentert og forsterket for å bite i forskjellige objekter er langt større enn at bichon friseene har blitt det. Et annet godt eksempel kan være pelsstell hos utstillingsraser versus en brukshundrase som sjeldent eller aldri trenger samme behandling, for eksempel reaksjonen mot en barbermaskin hos en border collie og en puddel. De fleste pudler møter barbermaskiner tidlig i livet, mens en border collie kanskje aldri har møtt en. Dette er

likevel ikke nødvendigvis medfødt frykt for barbermaskin. Man kan ikke si at den ene eller andre rasen eller individet dermed har bedre eller dårligere mentalitet basert på dette, da det er miljøpåvirkingen som har hatt effekt her. Dermed er det veldig vanskelig å si hva det faktisk er vi tester og hva resultatene sier oss.

Er så de som scorer best på testen også de beste hundene? Er den hunden med mest mot, minst frykt, mest nysgjerrighet, mest og sterkest bitt, nødvendigvis den best egnede hunden for alle formål? Disse spørsmålene er hvorfor det er viktig for oss å vite hva prøvene måler og hva vi er ute etter å finne. Ønsker man kanskje en ideal score eller er sammensetningen kanskje viktigere?

Gjennom de siste årene har mange valpetester blitt utført og man har prøvd å avgjøre reliabiliteten til disse testene. En av de mest kjente forsøkene ble gjort av Scott og Fuller (1965), de fulgte flere hundre valper fra nyfødt til 1 års alder av 5 ulike raser i løpet av 13 år. Mye av kunnskapen vi har i dag på alder for å sende valpene til nytt hjem, valpens forskjellige utviklingsstadier med mer, kommer nettopp fra bl.a. denne studien. De fleste

av forsøkene som er blitt gjort, deriblant Beaudet et al., 1994, samt Wilson og Sundgren, var at man ikke kan forutsi en hunds voksenatferd ved 7 ukers alder. Det som har blitt funnet er en viss stabilitet i fryktrespons fra 8 ukers alder (Goddard og Beilharz, 1986) og (Slabbert og Odendaal, 1999). De fleste atferder viser liten stabilitet om de testes i 3-12 ukers alder, dette har trolig en sammenheng med at valpen er i sin største utviklingsdel. De få atferdene som har vist en viss stabilitet fra valpealder, viser seg også å ha økende stabilitet med alder. Altså jo eldre valpen er når den testes, jo høyere er stabiliteten i atferden.

Når man ser på testing av voksne hunder, derimot, ser man forskjellig reliabilitet basert på hvilke atferder som testes. Svartberg et al. (2005) fant at voksne hunder (20-29 måneders alder ved teststart) viste over 3 tester med 30 dagers mellomrom relativt stabile resultater på mot, vennlighet, jakt og lek. Nysgjerrighet/fryktløshet og aggresjon derimot endret seg over testene, som viser at disse er mer plastiske atferder, som lettere lar seg påvirke av læring og mer sensitivt til endringer i miljøet/nyheter.

I testing av voksne hunder har man sett at det kan være

fordelaktig å utføre spørreundersøkelser parallelt med atferdstester. Et av forsøkene utført av Van der Borg et al. (1991), viste at i et omplasseringssenter så ble 74,7% av atferdsproblemene som hunden utviste fanget opp av atferdstester, mens spørreskjema som de ansatte fylte ut basert på sine opplevelser av hunden ga 1/3 forutsigelse av atferdsproblemene som senere oppstod. Til sammen utgjorde spørreskjema og atferdstester at de kunne forutsi 80% av atferdsproblemene som oppstod. Dette viser at hver for seg kan atferdstester og spørreundersøkelser gi varierende resultater, men at de sammen gir en sikrere predikasjon av atferd.

Optimalt kunne vi tenkt oss å vite hvilke egenskaper vi ser som er genetiske, hvilke genetiske egenskaper som er skjult ved optimaliserte forhold og hvilke egenskaper som er fremprovosert pga. miljø eller utelukkende er tillærte. For at en test skal ha en mening må den legges opp etter de mål vi har.

Testing forutsetter et mål. Hva er det vi vil teste og hvorfor? F.eks:

- **Brukshunder**
  - Mål: Gode brukshunder, lettere velge gode emner som er lette å trene og vil gjøre en god jobb
  - Teste bruksevner, lærevillighet og problemløsnings evner
- **Jakthunder**
  - Mål: Gode jakthunder, lettere velge gode emner som er lette å trene og vil gjøre en god jobb
  - Teste jaktegenskaper, samarbeid og selvstendighet
- **Familiehunder**
  - Mål: Funksjonelle hunder som er godt tilpasset de miljø de skal bo i
  - Teste familie- og samfunnsegenskaper i dette miljøet

Når vi vet hva vi ønsker å teste for og hva vi er ute etter å finne, så må vi se på testmetoder.

Kvalitative metoder bruker utdypende tester tiltenkt for å beskrive et individ som godt som mulig som i funksjonsanalyser. Disse er utviklet i stor grad for å plukke ut funksjonelle brukshunder. **Kvantitative** metoder er spørreundersøkelser, fordelene med disse er at de er billige, det er lett å få informasjon fra mange individer, lett å få tilfeldige utvalg og lett å foreta utvalg basert på et ønskelig kriterium. Ulempen er at man er usikker på nøyaktigheten med tanke på at det er eier selv med sine varierende synspunkter og erfaringer som utdeler informasjonen. Ved utvikling av måleteknikker må vi

alltid stille oss spørsmålet om målene er pålitelige og gyldige. **Gyldighet** er; vil målet måle det vi ønsker å måle, og er målet objektivt forventningsrettet?

Pålitelighet gjelder i hvilken grad målet er repeterbart, hvor presist målet er, og i hvilken grad det er fritt for tilfeldige feil?

I nesten alle tester så er det elementene vi finner i Millers likevekts modell som brukes: når hunden treffer fryktpunktet sitt, om den vil teste grensen (hvor nysgjerrig den er), samt når og hvordan den avreagerer. Noe av kritikken spesielt fra læringsteorimiljøet er at alt slike tester dermed viser, er reaksjon på gitte stimuli eller en form for stresstoleranse. Det strides dermed om testene faktisk viser genetiske egenskaper, predisponerte atferder eller bare tillærte atferder. Spesielt er dette et argument da en del tester kan tas flere ganger og at hunder ofte består på andre forsøk. Når det da er kjent kunnskap hva som kommer på testene så kan mye av dette trenes på og dermed blir testene potensielt av mindre verdi?

OPPSUMMERING atferdstester

Tester kan være et godt utgangspunkt for mer informasjon om enkeltindivider, kombinasjoner og hele raser, men en må se styrker og svakheter ved de forskjellige testtypene. Mange ganger vil spørreundersøkelser gi vel så god informasjon som de direkte testene. Spesielt i forhold til atferd relatert til hunden som familiehund. Den største utfordringen med hensyn til spørreundersøkelsene er utformingen av spørsmålene. Eierne er jo de som har mest kunnskap om sin hund men de tolker kanskje ikke alt riktig, så informasjonen må hentes ut på en objektiv måte. Mange av egenskapene både fra tester og spørreundersøkelser viser høy arvbarehet. Dette gir mulighet for at resultatene kan legges ut, helt ned fra begge foreldre. Dette gir valpekjøpere andre kriterier å se på enn valpens utseende. Det gir dem informasjon om foreldrene, tidligere parringer, oppdretteren og dermed større forståelse av hva de skal se etter. Til tross for alle vanskeligheter og mangler mentaltestene har så vil slike tester kunne forhindre at spesielt ustabile individer oppdages og det er et steg i riktig retning, men vi må ikke legge all lit til slike tester. Mangel på standardisering er et av de største problemene med atferdstester idag. Diederich og Griffroy (2006) viser til at mange atferdstester får ulike svar til tross for ønske om å måle de same atferdene. De trekker frem at dette skyldes ulike testmetoder og fremgangsmåter bl.a. terminologi, kvalitetskrav,

variabler under testene, som tid sted, miljø mm. For at disse testene skal bli pålitelige er man nødt til å standardisere og kvalitetssikre testene. Kan man gjøre dette vil testene bare øke i verdi for alle involverte i hundebansjen, både profesjonelle og hvermannen.

Noen av de forskjellige testene i Norden

FA - Funksjonsanalyse

- Foregår i ukjent miljø
- Bra for bruksegenskaper
- Viser høy arvbarhet
- Mange atferder relatert til atferdsproblemer
- Godt grunnlag for å diskutere mentalitet

”Formål: Funksjonsanalysens tilsiktede mål er å beskrive/måle i hvor sterk grad hunden er i besittelse av visse egenskaper og atferdstrekk som har stor betydning i avl og innlæring.”

Det er et mål at en standardisert funksjonsanalyse vil gi holdbare data som grunnlag for evaluering av både individer og avlspopulasjon som helhet.

Hunden må innfri visse kriterier for å bestå. Atferd som kvalifiserer til underkjenning er kort beskrevet: aggressivitet, bestående aggressivitet, manglende evne til å løse problemer, manglende evne til å avregere, skuddberørthet/skuddreddhet.

Les mer her:

http://web2.nkk.no/filestore/Jakt_og_bruks/Regelverk_for_jakt_og_bruks/regler_funksjonsanalyse.pdf
I Sverige har man Mentaltest 2007 og den nye Mentaltest 2017. Du kan lese mer om disse her: <http://www.brukshundklubben.se/hundar/mentaltest-2017/>

Karakter – K-test

- Miniutgave av FA
- Ingen skarpe eller aggressive innslag, kun hverdagslige situasjoner

”Formål: Å se om hunden er i besittelse av de nødvendige atferdstrekk for å kunne fungere i det daglige påvirkninger hunden blir utsatt for.” Karaktertest består av å teste hundens tilgjengelighet, nervekonstitusjon, samt skuddprøve. Prøven har ingen form for skarpe eller aggressive innslag. De påkjenningene hunden utsettes for er ikke større enn den normalt møter i samfunnet. Kravet skal være at hunden møter slike påkjenninger på tilfredsstillende måte. Dette er

en test som alle potensielle avls individer skulle bestå.

Mer info her:

http://web2.nkk.no/filestore/Jakt_og_bruks/Regelverk_for_jakt_og_bruks/Regler_Karaktertest.pdf

Ferdselsprøve / BH

- Lydighetsdel
- Ferdselsdel

Tester hunden i en del av miljøet som den daglig skal ferdes i, i forhold til stimuli som den daglig møter. Dette er egenskaper som har stor betydning for den gjennomsnittlige familiehunden og vil i større grad enn FA være påvirket av eierens kompetanse. Dette er en metode for grovsiling av avlsindivider, den tester i liten grad problemer som hovedsaklig forekommer i hjemmemiljøet. En test som alle potensielle avlsindivider burde kunne bestå.

Mere info her: [HJLP MED LINK TIL FP](#)

MH – Mentalbeskrivelse

Formål: Beskrive hundens mentalitet innenfor regelverkets momenter, slik at man oppnår et best mulig beslutningsgrunnlag med tanke på avl og oppdrett.

Gjennom at så mange hunder som mulig beskrives, kan mentale forandringer i rasen oppdages. Flere raseklubber har utarbeidet en raseprofil. I raseprofilen kan man avlese rasens gjennomsnittsverdi på de forskjellige momentene og sammenligne med ønskelige verdier for rasen. MH beskrivningen brukes aktivt for å forbedre enkelte rasers mentalitet.

Andre som har nytte av en MH beskrivelse er oppdrettere - for valg av avlspartner og for å følge opp avkom, valpekjøperen - for å få en oppfatning om foreldredyrenes mentalitet, og hundeeier - for utdanning av hunden. Blant annet Sven Järverud, Curt Blixt og Lars Fält har vært med på å utvikle denne testen.

Norsk, svensk og dansk test har mange fælles momenter men er ikke lik. Les mer her:

Norsk:

http://web2.nkk.no/filestore/Jakt_og_bruks/Regelverk_for_jakt_og_bruks/Regler-for-mentalbeskrivelse-hund-per-01.05.12.pdf

Svensk:

<http://www.brukshundklubben.se/hundar/mentalbeskrivning-mh/>

Dansk: <http://www.dkk.dk/side.asp?ID=2284>

Familiehundtest generelt

- De fleste av disse sier ingenting om hvordan hunden reagerer i trygt miljø eller i hjemmet
- Sier lite om:
  - Seperasjonsproblemer
  - Vaktaggresjon
  - Hund-hund aggresjon

Valpetester generelt

- Før 12 uker – lite pålitelig, svak predikasjonsevne
- Bakken(2010)
  - 12 uker og retestet ved 16 mnd
  - Ga en relativt god predikasjonsevne
  - Frykt hadde størst predikasjonsstyrke
- Med valpetester kan man forutse problemer og kan legge opp videre trening for den valpen
- Det er veldig vanskelig å få gode, pålitelige resultater, da kun 2 dagers forskjell kan ha enorme forskjeller
- Men ved 12 uker kan man begynne å forvente å få stabile resultater

Tekst: Morten Egtvedt. **Sakset fra hundetidsskriftet Canis**

Forstyrrelsestrening på ville veier?

Generalisering er en viktig del av hundetreningen. Vi vil at hunden skal kunne utføre de atferdene vi har lært den ikke bare hjemme i hagen, men i mange forskjellige situasjoner, inkludert med forstyrrelser i nærheten.

De siste årene har mange hundetrener tatt denne delen av treningen til nye høyder. ”Overtrening”, ”omvendtlokking” og ”kvalitetssikring” har blitt velkjente begrep for de fleste hundetrener. Det er ikke uvanlig å se folk som trener for eksempel fri ved foten, mens treningskameratene gjør sitt beste for å forstyrre hunden på alle mulige måter mens de hopper rundt som klovner, krabber rundt på bakken, vifter med pipedyr og godbiter osv.

Dette kan være særdeles imponerende å se på for nybegynnere, og det produserer ofte mange ”Likes” på Facebook. Men hvor nødvendig er egentlig denne delen av treningen for deg som konkurrerer i lydighet, rally, bruks, agility osv? Hvor slutter den praktiske nytten, og hvor går det over i ren ”Facebook-trening”?

Noen definisjoner

La oss først definere noen av begrepene jeg nevnte i innledningen.

Forstyrrelsestrening

Trening med alt fra små (og realistiske) til ekstremt store (og urealistiske) forstyrrelser i nærheten.

Kvalitetssikring

Å trene på en måte som er vanskeligere enn det hunden egentlig trenger (i konkurransesituasjonen). Det som gjøres vanskeligere kan både være avstand, varighet på atferdene, eller styrken på forstyrrelsene.

Omvendtlokking

Omvendtlokking er en vanlig form for kvalitetssikring (og forstyrrelsestrening). Ved å lokke hunden til å gjøre motsatt av det du egentlig vil at den skal gjøre (og så belønne når hunden likevel klarer å gjøre riktig), gjør du hunden mindre avhengig av førers plassering og hvilken retning belønningen serveres fra. Omvendtlokking kalles også ofte for ”Doggie-Zen”.

Overtrening

Overtrening vil si å fortsette å trene på en adferd selv etter at den allerede er ”godt nok” innlært. Overtrening kan foregå både med og uten forstyrrelser – poenget er at adferden allerede er godt nok automatisert, men at fører likevel fortsetter treningen ytterligere for å gjøre adferden enda sikrere.

Hvorfor kvalitetssikre atferder?

Resonnementet bak å kjøre ekstrem forstyrrelsestrening er som regel at ”hvis hunden klarer dette, blir konkurransesituasjonen enkel til sammenligning.”

Det kan jo høres ut som sunn fornuft i utgangspunktet, men sunn fornuft er ikke alltid så sunn som den høres ut når man ser litt nærmere på saken.

Saken er at hunder på ingen måte sammenligner hvilke situasjoner som er ”vanskelige” eller ”enkle”. Det er ikke slik atferd fungerer. Atferd læres alltid inn i en kontekst. Hvis en atferd forsterkes ofte i en bestemt situasjon, vil denne situasjonen etter hvert tilsynelatende være ”enkel” for hunden. Hvis en atferd ikke tidligere er forsterket mange ganger i bestemt situasjon, vil denne situasjonen tilsynelatende være ”vanskelig” for hunden de første gangene man prøver.

Det har med andre ord ingen betydning hvor vanskelig situasjonen ser ut til å være rent objektivt – det avgjørende er hvor velkjent situasjonen er for hunden rent subjektivt.

Når man ser på begrunnelsen ovenfor med atferdsanalytiske briller, ser man derfor at den ikke lenger gir noen mening. Å trene mye med en type forstyrrelse, gjør ikke nødvendigvis en helt annen og tilsynelatende mindre forstyrrende situasjon noe enklere. Å kjøre ekstreme forstyrrelser gjør det IKKE vesentlig enklere for hunden å prestere i konkurransesituasjonen, så lenge de forstyrrelsene man har trent med ikke har betydelige likhetstrekk med den faktiske konkurransesituasjonen.

I noen tilfeller kan urealistisk forstyrrelsestrening virke mot sin hensikt. Hva tror du blir resultatet hvis hunden erfarer at belønningen kommer svært ofte når treningskameratene gjør mye rart omkring den, men ikke fullt så ofte i konkurranselike situasjoner...?

Det kan derimot være nyttig å ha lært hunden å utføre en adferd i flere forskjellige situasjoner. Ved å variere

mange andre ting i miljøet, samtidig som førers adferd og signaler holdes konstant, forsikrer man seg om at hunden ikke er avhengig av stimuli som du ikke er klar over.

Men hvis man kjører urealistiske forstyrrelser i veldig mye av treningen, kommer man fort til et punkt der alle disse sprø forstyrrelsene ikke lenger er ”forstyrrelser”. De blir i stedet velkjente stimuli som faktisk hjelper hunden. Og hvis hunden lærer at trening med sprø forstyrrelser betyr større sannsynlighet for belønning enn konkurransesituasjonen, har man feilprioritert saker og ting...

Realistiske forstyrrelser

Jeg er derfor av den klare oppfatning at ekstrem forstyrrelsestrening og kvalitetssikring generelt IKKE er nødvendig for å lykkes i konkurranser. Og det sier jeg til tross for at jeg har kjørt ganske mye slik trening, og også var den som først lanserte begrepet ”omvendtlokking” i sin tid.

Men i likhet med ekstreme trekk hos utstillingshunder, kan noe som i utgangspunktet starter som funksjonelt og fornuftig, raskt utvikle seg til et monster når det trekkes for langt og man ikke skjønner formålet med hvorfor man gjør noe. Altfor mange hundetrener kopierer dessverre blindt det som erfarne trenere gjør, uten noen dypere forståelse for hvorfor man bør gjøre dette.

Noen ord om omvendtlokking

Omvendtlokking er en form for kvalitetssikring som kan være interessant å bruke i noen tilfeller. Det jeg ofte ser er imidlertid at denne teknikken i større grad brukes som hjelp under innlæring, og ikke som reell kvalitetssikring.

Når vi begynte å skrive om omvendtlokking, var tanken at hunden allerede kunne tilby adferden frivillig først – og at vi deretter kunne bruke omvendtlokking for å gjøre hunden enda sikrere å tilby adferden frivillig. Når hunden har lært å utføre adferden under omvendtlokking, ser vi som regel at hunden ikke lenger blir så avhengig av førers plassering, eller at belønningen serveres i en spesiell posisjon hver gang.

Men så snart omvendtlokking blir lettere for hunden (altså mer velkjent) enn å utføre adferden uten omvendtlokking, er ikke lenger omvendtlokkingen

”Kvalitetssikring” – det er ren og skjær LOKKING (samme hvor ”omvendt” den ser ut).

På samme måte som all annen forstyrrelsestrening, kommer man ganske raskt til et punkt der den ønskede læringseffekten stopper opp, og situasjonen ikke lenger fungerer som forstyrrelse, men som hjelp – som hunden fort kan bli hjelpeavhengig av.

Omvendtlokking kan med fordel brukes for å generalisere/kvalitetssikre en adferd som allerede er godt innlært. Men hvis du bruker omvendtlokking som

teknikk i selve innlæringen av øvelsen, skal du betrakte omvendtlokking på linje med all annen lokking – og det vil si at du trapper den ned så snart som mulig.

Husk også at omvendtlokking IKKE er en del av konkurranseprogrammet. Bruk teknikken til det den er ment å brukes for, og ikke overdriv bruken slik at hunden blir hjelpeavhengig av den.

Flyt – hemmeligheten bak å takle forstyrrelser!

Når man ønsker at hunden skal lære å takle forstyrrelser og mange forskjellige situasjoner, er det et begrep jeg personlig finner mye mer nyttig enn både forstyrrelsestrening og kvalitetssikring, og det er begrepet ”Flyt”.

Flyt er det samme som ”automatisering”. Vi kan objektivt måle hvor god flyt en adferd har ved å måle frekvens, varighet eller latenstid på adferden.

- Frekvens: For eksempel at hunden kan gripe apportbukken fra bakken minst 15 ganger på 60 sekunder. En hunden som kan gjøre dette har åpenbart bedre flyt enn en hund som kun kan plukke opp appornten 5 ganger på 60 sekunder.
- Varighet: For eksempel at hunden kan bli liggende i minst 10 minutter, gå fri ved foten i minst 4 minutter osv.

- Latenstid: For eksempel at hunden påbegynner neste adferd max 2 sekunder etter at forrige belønning er avsluttet.

For alle atferder er det mulig å definere et bestemt ”flytmål”, som er oppgitt i frekvens, varighet eller latenstid (dette jobber vi mye med på Canis sitt klikkerinstruktørkurs!). Ved å kjøre jevnlig flytmålinger, er det enkelt å dokumentere at treningen faktisk går framover.

Å fortsette å trene på en atferd, selv etter at du har nådd flytmålet, er det som egentlig er ”overtrening”. Selv om det er nok at hunden kan plukke opp appornten 15 ganger på 60 sek, kan man gjerne pushe opp til 18-20 repetisjoner – dette er overtrening. Begrepet

”overtrening” brukes imidlertid (dessverre) også ofte om all form for forstyrrelsestrening der styrken på forstyrrelsene objektivt sett er større enn det hunden vanligvis har behov for.

Jeg foreslår at man bruker begrepet ”forstyrrelsestrening”, ”kvalitetssikring” eller ”omvendtlokking” om slik trening, og beholder ”overtrening” om trening på atferder som allerede har nådd opprinnelig flytmål (dvs der hunden allerede kan adferden ”godt nok”).

Jeg vil også argumentere for at virkelig overtrent, gir bedre resultater enn urealistisk forstyrrelsestrening. En adferd som er virkelig overtrent, vil faktisk sjelden bli spesielt påvirket av store forstyrrelser. Jeg tror mange hundetrenerer som klager over at hunden deres blir lett forstyrret, burde fokusere mindre på forstyrrelsene, og mer på å bygge virkelig god flyt på alle atferder.

Når du har lært inn en adferd veldig godt (dvs at den har meget god flyt), vil du som regel se at det er veldig enkelt å introdusere store forstyrrelser relativt hurtig. Hunden vil kanskje reagere litt på disse til å begynne med, men ettersom den kan adferden så godt, vil den fort slutte å bry seg om forstyrrelsene når den har fått noen belønninger også under denne nye situasjonen. Hvis du derimot ikke har spesielt bra flyt på atferdene ennå, er slik trening lite effektiv.

Det er med andre ord kun hunder som har virkelig god flyt på atferdene som kan gjøre den ofte svært imponerende forstyrrelsestreningen du ser på Facebook...

Bør vi ikke kvalitetssikre atferdene i det hele tatt?

Jo, det kan du gjerne gjøre – men jeg vil argumentere for å stort sett holde generaliseringstreningen innenfor realismens grenser. Det vil si at du gjør en kravanalyse over hvilke forstyrrelser hunden din bør kunne utføre atferden under og trener aller mest på disse.

Å kjøre ekstreme forstyrrelser kan være moro å gjøre noen ganger. Det er interessant å se hvor mye man kan pushe grensene og laste på med forstyrrelser uten at adferden bryter sammen. Dette forteller deg ofte tydelig hvor grundig adferden er lært inn (hvor bra ”flyt” du har).

Men husk at slik kvalitetssikring har størst verdi de første repetisjonene. Det er liten vits i å fortsette etter at hunden allerede ser ut til å takle forstyrrelsen fint.

Overtrening er imidlertid en bra ting (så lenge du forsterker bra nok). Det er sjelden feil å repetere en atferd eller øvelse gang på gang på gang selv etter at hunden har lært den veldig godt.

Oppsummering

For å oppsummere mine hypoteser om denne saken til slutt:

- Ekstrem forstyrrelsestrening kan være moro – men på ingen måte nødvendig.
- Ekstrem flyt på atferdene er moro – og også nødvendig hvis du vil ha et pålitelig resultat.
- Det er viktigere å fjerne all hjelp (dvs stimuli som ikke er tilstede i konkurransesituasjonen) fra treningen, enn å overdrive trening på stimuli som du uansett aldri vil møte i konkurransen.
- Hunder som har god flyt på innlærte atferder (og som kan utføre atferdene selvstendig, uten hjelp fra fører), takler ekstreme forstyrrelser etter svært få repetisjoner.
- Hunder med dårligere flyt trenger mange flere repetisjoner på å takle tilsvarende forstyrrelser – og treningstiden ville kanskje vært bedre brukt på å bygge bedre flyt på atferden før man introduserte alle disse avanserte forstyrrelsene.
- Når du kjører store forstyrrelser eller annen kvalitetssikring får du ofte raskt en bra indikator på hvor god flyt hunden har på atferdene du har trent – men treningen har ikke nødvendigvis noen stor tilleggsverdi i seg selv – spesielt ikke etter de første repetisjonene.
- Hvis du kjører forskjellige former for kvalitetssikring, trenger du bare gjøre det fram til hunden ”har tatt poenget”. Etter denne første fasen er ikke forstyrrelsene lenger ”forstyrrelser” – det er faktisk hjelp! Utstrakt bruk av omvendtlokking er et godt eksempel på dette.
- Konkurransetrening bør i all hovedsak rettes inn mot realistiske forstyrrelser, slik at hunden lærer at sannsynligheten for forsterkning er høy også under disse omstendighetene.

Fellesinformasjon ved søknad til hovedkurs

Attester: Følgende forhold må være registrert i NRHs medlemsdatabase før kursstart:

- Betalt medlemskontingent for inneværende år
- Alle prøver og eventuelle innstillinger, skal være gjennomført før frammøte til kurs. Dette i henhold til godkjenningsprogrammet.

Manglende registrering vil bli etterlyst av administrasjonen før kursstart.

- Vaksinasjonsattest må forevises ved registrering/kursstart
- Blåbok skal innleveres til kursstab ved registrering/kursstart

Prøver: Ekvipasjer som ikke følger kurset, men kun skal avlegge prøve, må også sende søknad innen påmeldingsfristen.

Påmelding til sentrale hovedkurs gjøres fra medlemssidene: www.nrh.no

Velg medlemssider. Logg inn med medlemsnummer og passord.

Velg fane: Påmelding. Du vil få en bekreftelse på at søknaden er mottatt, til den e-post adressen som er registrert på deg i databasen.

Vær obs på at det er flere klasser og boalternativer liggende i rullegardin valgene. Oppgi ønske om romkamerat. Allergier, sykdom eller annet som kan være nyttig for kursledelsen å vite føres på «annen informasjon»

Betaling: Kursavgift og oppholdskostnader faktureres samlet kort etter påmeldingsfristen.

Betalingsfrist: Omgående

De som ikke har gjort opp innen forfall, risikerer å bli strøket som deltager.

Kursavgiften refunderes ikke ved en eventuell avmelding fra kurset, **uansett årsak.**

Kursrefusjon: De som godkjenner klasse A / 1.g Re-godkjenner (under hovedkurset eller ved senere kontinueringsprøver) kan søke om kursrefusjon etter følgende satser:

Ettersøking: kr 2500,-

Lavine: kr 3000,-

Katastrofe: kr 1900,-

Godkjente ekvipasjer på fordypningslag kan søke refusjon dersom hele hovedkurset følges.

Søknad må sendes NRHs administrasjon senest to uker etter at ukas arbeid og søksprøver er bestått.

Sendes: post@nrh.no

Refusjonen kan helt eller delvis falle bort dersom NRHs økonomi tilsier dette.

Kursrefusjon gis maksimalt en gang pr disiplin pr sesong.

Husk Blåbok!

**Norske Redningshunder distrikt Trøndelag har gleden av å
invitere til katastrofesøksamling på Sunndalsøra
helgen 25.-27.Aug**

Det er mulighet for å gå opp til klasse B katastrofesøk!

Påmelding innen 25.Juli

Opphold: Trædal Hotell Sunndalen
Innsjekk fredag 25.aug innen kl 1900 (kursåpning kl 2000)
Felles grilling lørdag kveld
Avreise søndag 27.aug ca kl 1700

Trening: treningsfelt blir fordelt rundt på Sunndalen lørdag og søndag. Her
satser vi på å få rullert mellom lagene. Det blir kjøring til feltene.

Treningsavg./klasse B: PRIS 650kr (inkludert felles grilling lørdag)
Overnatting: gjøres opp direkte med Trædal Hotell søndag

Fordeling på flermansrom men også mulighet for enerom

Hotellrom 795,- rom per døgn,
Dobbelrom 995,- per døgn.
Leiligheter 900,- per døgn.
Anneks rom 400,- per døgn.
Frokost 115,- per pers/ døgn.
Matpakke 95,- per pers/ døgn.

**Treningsavgift betales innen påmeldingsfristen til konto: 0530.47.72257 og merkes
"Katastrofesøk Sunndal" + navn**

**Husk å opplyse om hvilke lag du ønsker å delta på (nybrgyrner, B- godkjenning
eller tren/ A- tren), ønsker om rom eller eventuelle
andre ting.**

Bindende påmelding innen fristen til: bsfrisvold@gmail.com

Spørsmål rettes til kursleder Stian Bjerkås Angvik sbangvik@gmail.com telf: 98865448
eller til kurssekretær Benedicte Skalde Frisvold bsfrisvold@gmail.com telf: 93850854

Treningssamling i Bø i Telemark 1.-3. september 2017

Norske Redningshunder Midt-Telemark lag har igjen gleden av å invitere til
treningshelg i Bø.

Påmelding innen 11. august 2017

Opphold: Vi bor i godt utstyrte hytter på Bø camping. Det blir felles middag
lørdag kveld, men tørrmat tar du med selv. Kursåpning fredag kl. 20.00,
innsjekk fra kl. 18.00.
Avreise søndag ca. kl. 17.00.

Medlemmer av Dio-4 har førsterett på plass men må melde seg på innen 1. juli.
Det er viktig å melde seg på tidlig, treningssamlinga blir ofte full tidlig i juni.

Pris: 1 200,- (inkl. treningsavgift 500,-/overnatting m/middag 700,-) Prisen
inkluderer instruktør, overnatting fra fredag til søndag i hytte og middag
lørdag kveld.

Betalling skjer på tilsent faktura på e-post.

Medlemmer av Dio-4 Telemark kr 600,-.

Påmelding innen 11. august til: nrh.midt.telemark@gmail.com.

BRUK NRH SITT PÅMELDINGSKJEMA

Påmeldingen skal inneholde navn, adresse, fødselsdato, dette er viktig
i forhold til studieforbundet.

Dersom du har spørsmål, ta kontakt med Emil Fillingsnes tlf. 41 48 72 86.

VELKOMMEN TIL TRIVELIG TRENINGSSAMLING I BØ!

Høstsamling Torpomoen

NORSKE REDNINGSHUNDER

Numedal og Midtre Hallingdal lag

- Tid:** Fredag 13. okt. – søndag 15. okt. (oppmøte torsdag kveld)
- Kurssted:** Torpomoen Rednings- og øvingspark
- Klasser:** B ukas arbeid, samt treningslag (alle nivåer)
- Kursavgift:** Kr. 1000,- (alle)
- Opphold:** **B-ukas arbeid:** oppmøte onsdag kveld/torsdag morgen (+ kr 1900,-)
Treningslag: oppmøte torsdag kveld/fredag morgen (+ kr 1850,-)

Påmelding: innen 15. september 2017

- Kontonr:** 2351.21.12358
- Merk innbetalingen: "Høstsamling Torpomoen"
- Attester:** Se "Fellesinformasjon ved søknad til hovedkurs"
- Kursstab:** Kursleder: Ingrid F. Larsen, tlf 957 98 592
E-post: redningshunden@gmail.com
Kurssekretær: Tonje Moen Hanssen, tlf 900 41 030
E-post: post@redningshunden.com

Kursavgiften refunderes ikke ved en eventuell avmelding, uansett årsak.

HJERTELIG VELKOMMEN
TIL TORPOMOEN!

Krav til deltakelse på kurs

1. Generelt

1.1. Medlemskap

For å kunne delta på kurs som arrangeres av Norske Redningshunder må deltageren være medlem av organisasjonen. På forlangende skal gyldig kvittering for betalt medlemskap kunne fremlegges. Dette gjelder alle typer kurs uavhengig av hvilket nivå i organisasjonen som står ansvarlig for kurset.

1.2 Krav til føreres alder

Kursdeltager som ikke er fylt atten år skal ha foresattes tillatelse for å delta på kurs.

2 Søknaden

Søknad om deltagelse på kurs skal sendes til ansvarlig kursleder eller kurssekretær dersom ikke annet er oppgitt.

3 Krav til hunden

3.1 Raser

Hunder av alle raser, samt ikke raserne hunder kan benyttes. Unntak fra dette er raser som er definert som farlige/ulovlige hunder av Landbruksdepartementet og blandinger inneholdende slike. Det gjøres unntak fra dette for A-godkjente hunder som ble godkjent før den aktuelle rasen ble forbudt.

I tilfeller hvor det er tvil om raseopphavet påligger det hundefører å dokumentere at rasen ikke er ulovlig. Dersom hundefører ikke kan fremlegge slik dokumentasjon vil hunden ikke kunne brukes i NRH.

3.2 Helse

Alle hunder som deltar på kurs må være vaksinert mot valpesyke og attest kunne fremvises.

- Hund under ett års alder: Hunden må være minimum 10 uker ved siste vaksinasjon.
- Hund over ett års alder: Hunden skal være vaksinert ved minst 10 måneders alder og deretter skal siste vaksinasjon være utført for maksimum 3 år siden.
- Ved førstegangsvaksinasjon må det ha gått minimum 2 uker fra vaksinasjonsdato.
Det anbefales at deltagende hunder også er vaksinert mot parvovirusinfeksjon og parainfluenza (kennelhoste).

3.3 Løpske tisper

Kursleder skal ha melding om løpske tisper slik at det om mulig kan tas hensyn til dette ved sammenstillingen av nybegynnerlag.

3.4 ID-merking

Hunden skal være ID merket.

4 Prioritering av kursdeltagere

Dersom et kurs får flere påmeldinger enn kurset har plasser til skal deltageren prioriteres etter denne rekkefølgen;

1. Søkere som skal regodkjenne
2. Søkere fra rasfarlige distrikt (Lavinekurs)
3. Søkere som skal opp til klasse A 1. gang
4. Søkere som har påbegynt sin utdanning

5 Iverksetting

Denne instruks er vedtatt av HS 14 desember 2003 og revidert av FTU 20. januar 2007

Beskrivelse av lagsnivå

Fordypningslag (A-tren):

Nivået på deltakerne skal være godkjente hundeførere, tidligere hundeførere med ny hund på godkjenningnivå. Ekvipasjer som har gjennomført B godkjenning og er på godkjenningnivå for A godkjenning, kan etter avtale med kursleder delta.

Formålet med treningen denne uken er å videreutvikle ferdigheter ut over godkjenningsprogrammets krav. Trening på ferdigheter i henhold til godkjenningsprogrammet gjennomføres på B tren.

B-tren

Nivået på deltakerne skal være på B – A godkjenningnivå.

Formålet med B tren er å videreutvikle ferdigheter opp mot godkjenningnivået klasse A.

Nybegynner:

Hensikten med laget er trening opp mot B godkjenning. Treningen kan omfatte alle ferdigheter som kreves ved B godkjenning. Deltakere regnes som rekrutt frem til B nivå. Treningen bør tilpasses individuelt. Det bør omfatte en gjennomgang av hva en leteaksjon innebærer.

FTU anbefaler at det i trenings lag rekrutt klargjøres for deltakerne at organisasjonens formål er å utdanne redningshunder. Ekvipasjene skal få tilbakemelding om egnethet.

SØKNADSSKJEMA – LOKALE OG SENTRALE KURS

Kunne:		Tilnavn:	
Med. nr./navn:		Søknad medlemskategori:	
Adresse:		Postnr./Post:	
TH, privat:	TH, jobb:	Kontakt:	
E-post:		Telef:	

Kursens navn:	Besø:	Født:
Kursens ID nr:	Kursens valgt utvalg:	Fødsel nr:

Ved påmelding til klasse B ettersøkning / lavine (fyll ut det som er aktuelt)

Øvelse bestått	Dato	Sted
Appell		
Grunnkurs		
Bestått kl C		
Anbefaling til klasse B ettersøkning / lavine	Dato	Av hvem

SØKNADSSKIEMA

Type kurs:	Ettersøking	Lavine	Ruin
Klasse C	☐	☐	☐
Klasse B	☐	☐	☐
Klasse A	☐	☐	☐
1. Gangs Re.	☐	☐	☐
Trening m/godkjent hund	☐	☐	☐
Trening mot klasse	☐	☐	☐
Nybegynner	☐	☐	☐
Grunnkurs	☐		

Jeg har ikke gjennomført de nødvendige søksprøver i forhold til godkjenningssprogrammet og ønsker å gjennomføre dem 1. dag på hovedkurset.

Sett X

Påmelding ettersøkning kl A/Re			Påmelding lavine kl A/Re			Påmelding ruin kl B / A / Re		
Bestått øvelse	Når	Hvor	Bestått øvelse	Når	Hvor	Bestått øvelse	Når	Hvor
Mørkesøk			Mørkesøk			B ettersøk		
Orientering			Orientering			B lavine		
Feltsøk			Søksprøvene			Godkjent til dato		Hvor
Spor			Parallelsøk			A ettersøk		
Rundering				Ja	Nei	A lavine		
Teigsøk			Klaustrofobi?	☐	☐			

Beskriv hvilket nivå du og din hund er på i de forskjellige øvelsene som inngår i den klassen du melder deg på:

Annen relevant informasjon: (matallergi, deling av rom o.l.)

Egenerklæring:

Jeg er klar over at jeg deltar på eget ansvar og at jeg også er ansvarlig for eventuell skade min hund måtte være årsak til. Dersom en skade skulle ramme meg og/eller min hund, kan jeg ikke fremme erstatningsansvar overfor Norske Redningshunder eller organisasjonens representanter, med mindre skaden skyldes grov uaktsomhet fra deres side.

Jeg er klar over at jeg ikke kan delta på kurset / prøven / samlingen dersom jeg selv eller hunden er syk. Deltagere på kurs plikter å sette seg inn i "Fellesinformasjon ved søknad til hovedkurs" (se: www.norske-redningshunder.no)

Jeg har lest og forstått, fellesinformasjon søknad til hovedkurs. (sett X, feltet er obligatorisk)

Sted / dato

Underskrift

Hovedstyret

Adresse	E-post	Telefon
Leder: Knut Skar Ålmenhagen 2, 6884 Øvre Årdal	knut.skar@nrh.no	93 22 38 36
Nestleder: Kathrine Sæverud Hauge Inga Bjørnsonsvei 78, 0969 Oslo	kathrine.sæverud.hauge@nrh.no	95 75 11 99
Styremedlem: Stian Refsdal Vestjordet 3, 3830 Ulefoss	stian.refsdal@nrh.no	47 01 87 96
Styremedlem: Åse Eriksen Åkerøy Aspåsveien 12a, 8005 Bodø	ase.e.akeroy@nrh.no	95 97 65 26
Styremedlem: Kristin Wear Prestrud Langgata 75, 2020 Skedsmokorset	kristin.wear.prestrud@nrh.no	92 40 69 36
Styremedlem: Morten Kvammen Kristensdalen 5, 9910 Bjørnevatn	morten.kvammen@nrh.no	91 35 04 84
1. varamedlem: Steinar Løvaas Lyshaugveien 30, 9310 Sørreisa	stiovaas@online.no	93 09 00 46
2. varamedlem: Mari Strand Mostuna 4, 6154 Ørsta	mari-st@online.no	41 51 67 43
3. varamedlem: Mette Kiær Sørensen Lommedalsveien 360, 1350 Lommedalen	mettek-s@online.no	48 00 72 81

Administrasjonen

Tamburveien 5, 1406 Ski, telefon 02615

Daglig leder: Jim Olav Hansen	joh@nrh.no	93 40 26 15
Organisasjonssekretær: Hege Iversen	post@nrh.no	45 23 29 00
Regnskapsmedarbeider: Jorunn Anita Svensen	regnskap@nrh.no	93 47 76 15
Beredskapsleder: Stig Mebust	stig.mebust@nrh.no	90 91 48 38
Redningsbutikken		45 23 29 00

Fagteknisk utvalg, FTU

Leder	E-post	Telefon
Theresia Staaland, leder og ansvar for instruktørutdanningen	theresia.staaland@nrh.no	95 10 66 98
Kjommeveien 220, 3626 Rollag		
Sjur Haugen, sekretær og ansvar for katastrofesøk	sjur.haugen@nrh.no	99 50 51 51
Brådalsvingen 2, 2022 Gjerdrum		
Tor Monsen, ansvar for lavine og grunnkurs	tor.monsen@nrh.no	40 42 76 93
Krokåsvegen 81, 5308 Kleppestø		
Aud Flemsæter, ansvar for ettersøkning og appell	aud.flemsæter@nrh.no	93 88 16 76
Helleskjerva 91, 6222 Ikornnes		

Nasjonal beredskapsleder

Nasjonal beredskapsleder kontaktes normalt bare dersom distriktets beredskapsansvarlig ikke kan nås, i forbindelse med utkalling til aksjoner.		
Stig Mebust,	stig.mebust@nrh.no	90 91 48 38

Beredskapsansvarlig distrikt

Navn	Adresse	Post	Sted	Mob.	E-post	Ansvarlig til
Oslo, Asker og Bærum						
Murberg, Inge	Osloveien 34a	3511	Hønefoss	47 47 85 81	inge.murberg@nrh.no	31.12.2018
Innlandet						
Leiros, Nina	Rundenvegen 75	2760	Brandbu	48 18 65 25	nina.leiros@nrh.no	31.12.2018
Buskerud						
Flatin, Bård Erik	Mattisholtet 49	2074	EIDSVOLL VERK	90 82 22 36	baarderikflatin@gmail.com	31.12.2018
Telemark						
Flatin, Bård Erik	Mattisholtet 49	2074	EIDSVOLL VERK	90 82 22 36	baarderikflatin@gmail.com	31.12.2018
Agder						
Rabben, Kent Moe	Brattvoll platå 86	4658	TVEIT	97 50 71 76	kent.rabben@online.no	31.12.2018
Sør-Rogaland						
Eriksen, Trond	C. Strømsvei 7 A	4019	STAVANGER	95057931	trond.eriksen@nrh.no	31.12.2018
Hordaland						
Døving, Christian S.	Hvorupsvei 4a	5178	LODDEFJORD	99 62 03 08	christian.doving@gmail.com	31.12.2018
Sogn og Fjordane						
Døving, Christian S.	Hvorupsvei 4a	5178	LODDEFJORD	99 62 03 08	christian.doving@gmail.com	31.12.2018
Møre og Romsdal						
Engetrøen, Per GunnarHageveien 29		6152	ØRSTA	48 17 65 80	perenget@live.com	31.12.2018
Trøndelag						
Nilsen, Wenche	Brundalen 13c	7058	Jakobsli	92 68 89 12	wenchenilsen2009@live.no	31.12.2018
Søndre Nordland						
Johansen, Else-Iren	Alstadtoppen 48	8072	BODØ	95 28 76 09	elsire@online.no	31.12.2018
Hålogaland						
Nicolaysen, Tore	Steinsletta 17	8522	BEISFJORD	90 72 27 69	tore.nicolaysen@nrh.no	31.12.2018
Troms						
Nicolaysen, Tore	Steinsletta 17	8522	BEISFJORD	90 72 27 69	tore.nicolaysen@nrh.no	31.12.2018
Finnmark						
Waalder, Alf	Reistadlia 2	9513	ALTA	97 67 78 80	alf@altakart.no	31.12.2018
Østfold og Follo						
Vik, Toril	Bjørnekroken 55	1430	ÅS	90 75 07 70	t.b.vik@online.no	31.12.2018
Romerike						
Vik, Toril	Bjørnekroken 55	1430	ÅS	90 75 07 70	t.b.vik@online.no	31.12.2018
Nord-Rogaland						
Vestfold						
Flatin, Bård Erik	Mattisholtet 49	2074	EIDSVOLL VERK	90822236	baarderikflatin@gmail.com	31.12.2018

Distriktsinstruktører

Disiplin	Navn	Mob.	E-post	Oppnevnt til
Oslo, Asker og Bærum				
Sommer	Gunnerud, Erik	99 21 31 02	e-gunner@online.no	23.12.2016
Vinter	Gundersen, Per Olav Håseth	95 78 00 68	sarponrh@gmail.com	29.11.2018
Innlandet				
Sommer	Olsrud, Bjørn Tore	95 29 20 05	bjorn.olsrud@nrh.no	31.12.2017
Vinter	Klingenberg, Oddbjørn	91 61 86 82	oddbjorn.klingenberg@gmail.com	31.12.2018
Buskerud				
Sommer	Grøndalen, Vidar	92 63 05 57	v_grondal@hotmail.com	03.02.2018
Vinter	Grøndalen, Vidar	92 63 05 57	v_grondal@hotmail.com	03.02.2018
Telemark				
Sommer	Staaland, Theresia	95 10 66 98	theresia.staaland@nrh.no	03.02.2019
Vinter	Lien, Bente	91 19 33 47	bente.lien@istorm.no	31.12.2018
Sør-Rogaland				
Sommer	Larsen, Tone	95 74 34 58	tone-larsen@lyse.net	17.09.2018
Hordaland				
Sommer	Gullstein, Leif	99 52 31 51	marduk@online.no	31.12.2018
Vinter	Monsen, Tor	40 42 76 93	tor.monsen@nrh.no	31.12.2018
Sogn og Fjordane				
Sommer	Sæterdal, Helene H.	91 56 55 14	aicohhs@hotmail.com	31.12.2018
Vinter	Skår, Knut	93 22 38 36	knut.skar@nrh.no	31.12.2018
Møre og Romsdal				
Sommer	Flemsæter, Aud	93 88 16 76	aud.flemsater@nrh.no	31.12.2018
Vinter	Dyrkorn, Kristin	90 98 70 79	krimarid@online.no	31.12.2018
Trøndelag				
Sommer	Dille, Anne Kathrine	91 71 40 99	akdille@gmail.com	31.12.2018
Vinter	Bøe, Martin	91 32 70 66	mart-bo2@online.no	31.12.2018
Søndre Nordland				
Sommer				
Vinter	Knutsen, Cicilie	99 02 57 04	ciciknut@online.no	31.12.2018
Hålogaland				
Sommer	Vasseng, Helge	93 00 70 33	helge.vasseng@gmail.com	31.12.2018
Troms				
Sommer	Sørensen, Lisbet	95 73 39 42	likasoer@online.no	31.12.2018
Vinter	Bengtsson, Susanne	99 73 34 28	sus-be@online.no	31.12.2018
Finnmark				
Sommer	Kaasen, Lena Iversen	99 23 34 46	lena.iversen@kraftlaget.no	28.03.2018
Vinter	Pedersen, Heidi Elisabeth	90 62 87 05	brikke2@hotmail.com	31.12.2016
Østfold og Follo				
Sommer	Iversen, Hege	45 23 29 00	post@nrh.no	31.12.2018
Vinter	Holman, May-Elin	46 66 86 59	may-elin@broadpark.no	31.12.2018
Romerike				
Sommer	Paulsen, Knut Helge	92 82 01 45	khe-paul@online.no	31.12.2017
Vinter	Lie, Olav Hallvard	91 91 79 62	olav.lie@nrh.no	31.12.2017
Vestfold				
Sommer	Nessem, Anders Sten	90 69 68 18	anders@nessem.com	09.10.2017
Vinter	Nessem, Anders Sten	90 69 68 18	anders@nessem.com	09.10.2017

Kameratstøtte

Norske Redningshunder Oslo, Asker og Bærum distrikt		
Sidsel Steiro	90 03 89 98	sidstei@online.no
Tina Treu Os	98 62 30 48	tina_treu@yahoo.no
Norske Redningshunder Innlandet distrikt		
Trine Teien	90 76 93 99	trine.teien@live.no
Mick Sheard	90 56 81 16	micks@online.no
Sølvi Trovåg	95 10 46 24	strova@online.no
Ingrid Stadheim	91 57 14 92	ingridstadheim@gmail.com
Norske Redningshunder Buskerud distrikt		
Pål Bakken	97 53 87 46	palbakken@live.no
Wenche Olsen	91 12 48 90	wenchei100@gmail.com
Frode Haraldseth	45 27 04 51	froharal@online.no
Norske Redningshunder Telemark		
Inger Bråten	47 90 66 36	vbmaat2@online.no
Björg Kaasa	90 17 41 77	bjorgkaasa@hotmail.com
Norske Redningshunder Agder		
Jannicke Rabben	95 94 15 65	jannicke.rabben@nrh.no
Inger Bråten	47 90 66 36	vbmaat2@online.no
Norske Redningshunder Sør-Rogaland		
Jannicke Rabben	95 94 15 65	jannicke.rabben@nrh.no
Aud Gulaker Finbak	92 83 45 18	aud@finbak.net
Norske Redningshunder Hordaland distrikt		
Bente Aas Haugland Ankervold	95 73 16 17	benteha30@hotmail.com
Nina Haug	90 61 65 59	nina.haug@online.no
Norske Redningshunder Sogn og Fjordane distrikt		
Rune Hunderi	94 81 84 51	rune.hunderi@hydro.com
Elin-Mari Vallestad	97 42 88 98	elinvallestad@hotmail.com
Norske Redningshunder Møre og Romsdal distrikt		
Kristin Dyrkorn	90 98 70 79	krimarid@online.no
Wenche Osborg	95 11 16 32	wosborg@hotmail.com
Norske Redningshunder Trøndelag distrikt		
Martin Bøe	91 32 70 66	mart-bo2@online.no
Anne Kathrine Dille	91 71 40 99	akdille@gmail.com
Norske Redningshunder Søndre Nordland distrikt		
Bjørn Egil Hansen	95 41 94 92	bjornegil1973@gmail.com
Hege Kristoffersen	41 43 32 06	hegevg@yahoo.no
Norske Redningshunder Hålogaland distrikt		
Kirsti Dragvik Boger	92 66 48 62	dr-boger@online.no
Roar Antonsen	41 69 97 44	roar306@hotmail.com
Heidi Regine Johnsen	45 61 48 38	heidi.regine@vkbb.no
Johan H. Weydahl	91 30 62 60	johan.weydahl@gmail.com
Rita Elisabeth Vasseng	90 09 52 24	rita.vasseng@gmail.com
Norske Redningshunder Troms distrikt		
Susanne Bengtsson	99 73 34 28	sus-be@online.no
Line Norum	91 77 41 95	line7norum@gmail.com
Norske Redningshunder Finnmark distrikt		
Gry-Jorann Niskavara	91 56 77 52	gry.niskavara@gmail.com
Liv Torunn Johansen	95 13 38 37	livtjohansen@gmail.com
Norske Redningshunder Østfold og Follo distrikt		
Siri Bjørdal	93 29 18 06	bjordal.s@pg.com
Ronny Iversen	91 84 60 41	ronny.iversen@nrh.no
Mo, Reidun	41 35 71 35	reidun.rm@gmail.com
Norske Redningshunder Romerike distrikt		
Lise Ljungmann Haugen	90 11 94 42	lise-ljungmann.haugen@norges-bank.no
Bente Hveem	47 29 29 66	bente.hveem@tertitten.com
Norske Redningshunder Nord Rogaland distrikt		
Norske Redningshunder Vestfold distrikt		
Silje Eftang	90 01 18 86	siljeeftang@hotmail.com
Kenneth Holtan	90 05 49 55	k_holtan@hotmail.com

Distriktskontakt

Oslo, Asker og Bærum distrikt	Eirik Stenhaug	90 60 57 25	eirik.stenhaug@nrh.no
Hed/Opp distrikt	Alf Dalby	90 54 27 14	alf.dalby@nrh.no
Buskerud distrikt	Bakketun, Kjell Tore	90 19 73 02	kjelltorebakketun@gmail.com
Telemark distrikt	Kristin E. Larsen	99 27 03 47	kristin.eg.larsen@gmail.com
Agder distrikt	Jannicke Rabben	95 94 15 65	jannicke.rabben@nrh.no
Sør-Rogaland distrikt	Ronny Olsen	41 24 60 74	jambo.olsen@hotmail.com
Hordaland distrikt	Tor Monsen	40 42 76 93	tor.monsen@nrh.no
Sogn og Fjordane distrikt	Sæterdal, Helene H.	91 56 55 14	aicohhs@hotmail.com
Møre og Romsdal distrikt	Ronny Bunes	40 46 13 00	ronny.bunes@nrh.no
Trøndelag distrikt	Lill Hemmingsen Bøe	45 61 95 90	lillboe@online.no
Søndre Nordland distrikt	Cicilie Knutsen	99 02 57 04	ciciknut@online.no
Hålogaland distrikt	Johan H. Weydahl	91 30 62 60	johan.weydahl@gmail.com
Troms distrikt	Marit Kiil Silli	95 19 52 15	marit.silli@gmail.com
Finnmark distrikt	Bjerknes, Tone	92 43 88 46	tone.bjerknes@nrh.no
Østfold og Follo distrikt	Ronny Iversen	91 84 60 41	ronny.iversen@nrh.no
Romerike distrikt	Olav Hallvard Lie	91 91 79 62	ola.lie@nrh.no
Nord Rogaland distrikt	Mathsen, Kenneth	92 40 92 09	bkenneth.mathsen@gmail.com
Vestfold distrikt	Hansen, Henning	95 11 71 45	henning_ha@hotmail.com

Etiske retningslinjer

Etiske retningslinjer for Norske Redningshunder (NRH) er et sett av normer og prinsipper til veiledning for organisasjonens medlemmer og ansatte.

- Som medlem av og ansatt i NRH er man selv ansvarlig for å gjøre seg kjent med og etterleve de gjeldende etiske retningslinjer. NRH skal sørge for at disse er lett tilgjengelige, for eksempel på organisasjonens nettsider.
- Medlemmer og ansatte i Norske Redningshunder (NRH) plikter å overholde de vedtekter, instruksjoner og andre bestemmelser som til enhver tid gjelder for NRH. Dette innebærer også at alle må forholde seg til de vedtak som er fattet (av Representantskapet og Hovedstyret).
- Medlemmer og ansatte skal vise respekt og likeverd overfor andre og legge til rette for samarbeide innen egen organisasjon og med likesinnede organisasjoner innen redningstjenesten.
- Medlemmer og ansatte skal til enhver tid opptre på en måte som gagnar organisasjonen NRH og styrker den alminnelige tillit til denne.
- Tillitsvalgte og instruktører i NRH må være seg bevisst sin rolle i organisasjonen og ikke misbruke den tillit de blir vist.
- Medlemmer og ansatte har taushetsplikt angående private eller

på annen måte sensitive opplysninger man blir kjent med som medlem i eller gjennom sitt arbeid for NRH. Taushetsplikten gjelder også etter at vedkommende eventuelt har avsluttet sitt medlemskap/ansettelsesforhold i NRH.

- Ansatte må ikke bruke sin stilling for å oppnå gevinst for seg selv eller nærstående personer, men ved sine handle-måter opprettholde og heve respekten for sin stilling og dermed gi et godt inntrykk av NRH.
- Medlemmer og ansatte i NRH skal ikke bruke sin posisjon i organisasjonen for å oppnå personlig vinning.
- Hunden skal behandles med respekt og treningsmetodene som brukes skal ikke være i konflikt med dyrevernsloven.
- NRH-medlem eller ansatte som kommer på det rene med at disse etiske retningslinjene brytes, plikter å varsle tjenestevei om dette.
- Brudd på de etiske retningslinjene kan medføre disiplinærreaksjoner i henhold til vedtektene.

Etiske retningslinjer for NRH ble vedtatt av hovedstyret første gang 8. september 2007. Gjeldende revisjon av retningslinjene ble vedtatt av hovedstyret 08. oktober 2013.

Redningsbutikken

Besøk Redningsbutikken på medlemssidene

Her er et lite utvalg av varer som finnes i Redningsbutikken.

Besøk Redningsbutikken på medlemssidene, der finner du godt utstyr og bekledning til gode priser!

Merk bestillingen med navn, adresse og e-post.

Kun betalende medlemmer har mulighet til å bestille varer.

Varekjøp over kr 2000,- må forskuddsbetales. Bestill på vanlig måte, men avvent innbetaling til du har fått faktura med kid. Denne sendes til deg på e-post.

Benytt alltid kid nummer ved innbetaling.

Det tilkommer en ekspedisjonskostnad på kr 35,- på hver ordre. Porto vil også bli lagt til prisene.

Bestillinger vil bli behandlet fortløpende, men noe ventetid må i perioder påregnes.

Hvis bestilte varer ikke er på lager, vil det gis melding om dette.

Det er til enhver tid prisene på nettsidene som er de korrekte. Redningsbutikken vil med jevne mellomrom ha spesielle tilbud, som kun legges ut på disse sidene. Noen produkter kan også få en liten prisstigning som følge av bl.a økte varekostnader.

Pakken hentes på ditt lokale postkontor.

Ta kontakt med Hege eller Jim dersom du har spørsmål angående produktene våre.

Caps

130 kroner

Redningshunden 02-2017

Skalljakke 66°NORTH

Teknisk avanserte vann- og vindsiker, 3-lags Neo Shell® jakke. Puster godt uten å bygge opp fuktighet innvendig. Høy hals og justerbar hette med visir sørger for å holde regnet unna. Jakken har flere romslige lommer, som er beskyttet med vanntette glidelåser. I tillegg er det også en innvendig lomme tilpasset radio. Toveis vanntett glidelås i fronten. Ellers kan jakken justeres både nede og i ermene. Den kommer med NRH-logo på begge armer, teksten "Norske Redningshunder" på ryggen, og godt med reflekser.

Ved å bestille gjennom distrikt eller lokallag får medlemmene jakken rimeligere dersom det blir bestilt flere enn fem. Bestilling fra distrikt eller lokallag sende til post@nrh.no.
Str XS-XXXL.

Pris: 2950 kroner

(hvis distrikt eller lag bestiller flere enn fem stykker), ellers 3250 kroner.

Klistermerker

35 og 85 kroner

Redningshunden 02-2017

Foto: Ingeborg Wilhelmsen

